

ARCHEOLOGISCH BUREAUONDERZOEK
CENTRUMGEBIED RUCPHEN
TE RUCPHEN
GEMEENTE RUCPHEN

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Archeologie

Archeologisch bureauonderzoek Centrumgebied Rucphen te Rucphen in de gemeente Rucphen

Opdrachtgever | RHO adviseurs voor Leefruimte
Delftseplein 27b
3013 AA Rotterdam

Project | RUC.RHO.ARC
Rapportnummer | 14103899
Status | conceptrapportage
Versienummer | C2
Datum | 5 augustus 2015

Vestiging | Doetinchem
Auteur(s) | Drs. G.W.J. Spanjaard
Paraaf

GS

Autorisatie | Drs. A.H. Schutte (Senior KNA-Archeoloog)
Paraaf

hs

© Econsultancy bv, Doetinchem
Foto's en tekeningen: Econsultancy bv, tenzij anders vermeld

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Econsultancy aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN: 2210-8777 (Analoog rapport)
ISSN: 2210-8785 (Digitaal rapport E-depot)

Administratieve gegevens plangebied		
Projectcode en nummer	14103899 RUC.RHO.ARC	
Toponiem	Centrumgebied Rucphen	
Opdrachtgever	RHO adviseurs voor Leefruimte	
Gemeente	Rucphen	
Plaats	Rucphen	
Provincie	Noord-Brabant	
Kadastrale gegevens	Gemeente Rucphen, secties C en P, diverse percelen	
Omvang plangebied	Circa 7 ha.	
Kaartblad	49 F (1:25.000)	
Coördinaten centrum plangebied	X: 97.480 / Y: 394.100	
Bevoegde overheid	Gemeente Rucphen Binnentuin 1 4715 RW Rucphen	T: 0165 – 349500 E: gemeente@rucphen.nl
Deskundige namens de bevoegde overheid	Regio West-Brabant Mevr. drs. F. Timmermans Postbus 503 4870 AM Etten-Leur	T: 076-5027215 E: floor.timmermans@west-brabant.eu
ARCHIS2 Onderzoeksmeldingsnummer (OM-nr.) Vondstmeldingsnummer	Bureauonderzoek 65.305 n.v.t.	
Archeoregio NOaA	Brabants zandgebied	
Beheer en plaats documentatie	Econsultancy, Doetinchem/ Provinciaal Archeologisch Depot Noord-Brabant	
Uitvoerders	Econsultancy, drs. G.W.J. Spanjaard	

Kwaliteitszorg

Econsultancy beschikt over een eigen opgravingsvergunning, afgegeven door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). De opgravingsvergunning geeft opdrachtgevers de zekerheid dat het uitvoerend bureau werkt conform de eisen die de RCE stelt op het gebied van competenties en integriteit van medewerkers en het toepassen van vigerende normen en onderzoeksprotocollen. Verder is Econsultancy lid van de Nederlandse Vereniging van Archeologische Opgravingsbedrijven (NVAO). De leden van de NVAO bieden kwalitatief hoogstaand archeologisch onderzoek. Het lidmaatschap is een waarborg voor kwaliteit en betrouwbaarheid. Tevens is Econsultancy aangesloten bij de Vereniging van Ondernemers in Archeologie (VOiA). De VOiA behartigt de belangen van meer dan 100 bedrijven in alle takken van de archeologie.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving. Een booronderzoek wordt in het algemeen uitgevoerd door het steekproefsgewijs onderzoeken van de bodem, waardoor het, op basis van de resultaten van een booronderzoek, onmogelijk is garanties af te geven ten aanzien van de aan- of afwezigheid van archeologische waarden. In dit kader dient ook opgemerkt te worden dat geraadpleegde bronnen niet altijd zonder fouten en volledig zijn. Daar Econsultancy voor het verkrijgen van historische informatie afhankelijk is van deze bronnen, kan Econsultancy niet instaan voor de juistheid en volledigheid van deze informatie.

SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van RHO adviseurs voor Leefruimte in maart 2015 een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd in verband met de voorgenomen herinrichting van het plangebied. Het plangebied is gelegen aan de centrumgebied Rucphen in de gemeente Rucphen.

Volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente Rucphen ligt het plangebied binnen een gebied met een hoge archeologische verwachting, waar in het verleden veen is afgegraven. Bovendien liggen delen van het plangebied binnen de historische dorpskern van Rucphen.

Het archeologisch onderzoek is noodzakelijk om te bepalen wat de verwachtingswaarde is voor de aanwezigheid van archeologische waarden binnen het plangebied en of deze door de voorgenomen bodemingrepen kunnen worden aangetast. Daarom is het binnen het kader van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg uit 2007 (WAMZ), voortvloeiend uit het Verdrag van Malta uit 1992, verplicht voorafgaand archeologisch onderzoek uit te voeren (zie bijlage 5).

Doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende en verwachte archeologische waarden, om daarmee een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied op te stellen.

Met de resultaten van het archeologisch onderzoek kan worden vastgesteld of binnen het plangebied archeologische waarden aanwezig (kunnen) zijn en of vervolgonderzoek en/of planaanpassing noodzakelijk is.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Uit de verzamelde landschappelijke gegevens blijkt dat het plangebied gelegen is binnen een terraslandschap, opgebouwd uit afzettingen van de Formatie van Stramproy, met een dek van dekzand van de Formatie van Boxtel. Het plangebied is daarbij gelegen in een gebied dat oorspronkelijk bedekt is geweest met uitgestrekte veengebieden.

In dit landschap zullen met name de hoger gelegen terrasresten en dekzandruggen vanaf het Laat-Paleolithicum aantrekkelijke (tijdelijke) verblijfplaatsen hebben gevormd. De lager gelegen gebieden hebben vochtige bodemcondities gekend en plaatselijk is veen gevormd. Het plangebied is binnen dit landschap gelegen binnen een overgangszone van een hoger gelegen gebied ten zuiden naar een lager gebied ten noorden. De hoogteligging van het maaiveld binnen het plangebied is vergelijkbaar met de hoogteligging van de uitlopers van het ten zuiden gelegen veengebied Leur - Nieuwmoer. Ook binnen delen van het plangebied is in het verleden veen aanwezig geweest.

Hoewel niet het gehele plangebied bedekt is geweest met veen, zal binnen het gehele plangebied op basis van de hoogteligging in ieder geval vanaf circa 1000 v. Chr. sprake zijn geweest van (periodiek) natte bodemcondities. De kans op resten van bewoning in deze periode, die duurde tot uitgifte van het gebied voor ontginning in 1357, wordt laag geacht. Voorafgaand aan de veenbedekking is het landschap mogelijk wel geschikt geweest voor bewoning. Hierbij dient er rekening mee gehouden te worden dat delen van het landschap in de loop van de tijd, door de toenemende vernatting, „minder geschikt werden. Resten van jagers - verzamelaars worden met name verwacht op de hogere ruggen in de directe nabijheid van vennen en beekdalen met open water. Op basis van de landschappelijke situatie is hiervan geen sprake ter plaatse van het plangebied. Ook zijn in het gebied rondom het plangebied, op vergelijkbare hoogtes en landschappelijke eenheden, geen archeologische waarden uit deze periode bekend. De kans op resten uit de periode Laat-Paleolithicum - Mesolithicum wordt daarom middelhoog geacht.

In de periode Neolithicum - Bronstijd is vermoedelijk sprake geweest van zeer beperkte menselijke activiteit in de gemeente Rucphen. Hoewel sprake is van enkele vondsten uit deze periode binnen de gemeente, zijn in de omgeving van het plangebied geen vondsten uit deze periode bekend. In combinatie met de toenemende vernatting wordt de kans op archeologische resten uit deze periode laag geacht.

De kans op aanwezigheid van resten daterend vanaf de ontginning is groot en voor deze periode geldt dan ook een hoge verwachting. Naast structuren die verband houden met deze ontginning, kunnen resten van bewoning worden verwacht. De kans op resten van bewoning wordt het grootst geacht ter plaatse van het historische bebouwingslint langs de Raadhuisstraat. Hierbij wordt het bebouwingslint aangehouden zoals dat op het kadastraal minuutplan is weergegeven. Oudere resten van bewoning worden met name ter plaatse van de op deze kaart bebouwde percelen verwacht en in mindere mate op de aangrenzende agrarische percelen. Hoewel ook buiten dit historische bebouwingslint resten van bewoning aanwezig kunnen zijn, zal de dichtheid van deze bewoning vermoedelijk aanzienlijk kleiner zijn geweest, waardoor de trefkans ook lager ligt. Op basis van de slecht sporadisch aanwezige bebouwing op het kadastraal minuutplan buiten het bebouwingslint, in combinatie met het ontbreken van archeologische indicatoren die duiden op de aanwezigheid van bewoning buiten het bebouwingslint, wordt de kans op aanwezigheid van sporen van bewoning buiten het bebouwingslint dan ook middelhoog geacht. Wel geldt hier een hoge verwachting voor structuren die verband houden met de ontginning en het agrarisch gebruik van het gebied.

Eventueel aanwezige archeologische resten worden verwacht onder het antropogene eerddek en in de top van de oorspronkelijke C-horizont. De vondstenlaag zal, indien aanwezig, zijn opgenomen onder in het eerddek. Hier wordt ook wel van 'cultuurlaag' gesproken: een doorwerkte oude bodem tussen het esdek en de ongeroerde ondergrond met kleine fragmenten aardewerk, natuursteen, vuursteen en houtskool. Archeologische sporen worden verwacht tot ongeveer 25 cm in de top van de C-horizont.

Conclusie en selectieadvies

Ter plaatse van het historische bebouwingslint langs de Raadhuisstraat wordt, vanwege de aard van de te verwachten resten en de mogelijk complexe bodemopbouw, geadviseerd om voorafgaand aan of tijdens bodemingrepen dieper dan 30 cm -mv archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek of een begeleiding.

Bij ingrepen ter plaatse van de overige delen van het plangebied wordt geadviseerd om allereerst een verkennend booronderzoek uit te voeren, om de mate van intactheid van het bodemprofiel vast te stellen en de gespecificeerde verwachting aan te vullen. Op basis van de resultaten van het verkennend booronderzoek dient bepaald te worden of vervolgonderzoek (karterend booronderzoek of proefsleuvenonderzoek) noodzakelijk is en in welke vorm dit onderzoek uitgevoerd dient te worden.

Bovenstaand advies vormt een selectieadvies. De resultaten van dit onderzoek zullen eerst moeten worden beoordeeld door het bevoegd gezag (gemeente Rucphen), die vervolgens een selectiebesluit neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	DOELSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN	1
3	BUREAUONDERZOEK	1
3.1	Methoden	1
3.2	Afbakening van het plangebied	2
3.3	Huidige situatie	3
3.4	Toekomstige situatie	3
3.5	Beschrijving van het historische gebruik	3
3.6	Aardwetenschappelijke gegevens	6
3.7	Archeologische waarden	9
3.8	Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	14
4	CONCLUSIE EN SELECTIEADVIES	16
4.1	Conclusie	16
4.2	Selectieadvies	16

LIJST VAN TABELLEN

Tabel I.	Geraadpleegd historisch kaartmateriaal
Tabel II.	Overzicht rijksmonumenten
Tabel III.	Aardwetenschappelijke gegevens plangebied
Tabel IV.	Grondwatertrappenindeling
Tabel V.	Overzicht onderzoeksmeldingen
Tabel VI.	Overzicht ARCHIS-waarnemingen
Tabel VII.	Gespecificeerde archeologische verwachting

LIJST VAN AFBEELDINGEN

Figuur 1.	Situering van het plangebied binnen Nederland
Figuur 2.	Detailkaart van het plangebied
Figuur 3.	Luchtfoto van het plangebied
Figuur 4.	Situering van het plangebied binnen de historische kaarten
Figuur 5.	Gebouwde monumenten
Figuur 6.	Situering van het plangebied binnen de Geomorfologische kaart
Figuur 7.	Situering van het plangebied binnen het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)
Figuur 8.	Situering van het plangebied binnen de Bodemkaart
Figuur 9.	Archeologische Gegevenskaart van het onderzoeksgebied
Figuur 10.	Situering van het plangebied binnen de archeologische verwachtingskaart
Figuur 11.	Gespecificeerde verwachting

BIJLAGEN

Bijlage 1	Literatuur
Bijlage 2	Bronnen
Bijlage 3	Overzicht geologische en archeologische tijdvakken
Bijlage 4	Bewoningsgeschiedenis van Nederland
Bijlage 5	AMZ-cyclus

1 INLEIDING

Econsultancy heeft in opdracht van RHO adviseurs voor Leefruimte een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor het centrumgebied Rucphen in de gemeente Rucphen (zie figuur 1 en figuur 2). In het plangebied zal een herontwikkeling van het centrum van Rucphen plaatsvinden. Het archeologisch onderzoek is noodzakelijk om te bepalen wat de verwachtingswaarde is voor de aanwezigheid van archeologische waarden binnen het plangebied en of deze door de voorgenomen bodemingrepen kunnen worden aangetast. Daarom is het binnen het kader van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg uit 2007 (WAMZ), voortvloeiend uit het Verdrag van Malta uit 1992, verplicht voorafgaand archeologisch onderzoek uit te voeren (zie bijlage 5).

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van het plangebied.

Het archeologisch onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek (hoofdstuk 3). Uitgaande van de in het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde archeologische verwachting wordt een advies gegeven of vervolgstappen nodig zijn en zo ja, in welke vorm (hoofdstuk 4). Dit advies dient te worden getoetst door het bevoegd gezag, de gemeente Rucphen, waarna een besluit zal worden genomen of het plangebied kan worden vrijgegeven of dat vervolgstappen nodig zijn.

2 DOELSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN

Het bureauonderzoek heeft tot doel om een gespecificeerde archeologische verwachting van het plangebied op te stellen. De archeologische verwachting is gebaseerd op bronnen over bekende of verwachte archeologische waarden in en om het plangebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Wat is er bekend over bodemversturende ingrepen binnen het plangebied uit het verleden? Is er bijvoorbeeld informatie bekend over vroegere ontgroningen, bodemsaneringen, egalisaties, diepplougen of landinrichting?
- Ligt het plangebied binnen een landschappelijke eenheid die vanuit archeologisch oogpunt een specifieke aandachtslocatie kan betreffen (zoals een relatief hoge dekzandkop of -rug, nabij een veengebied of een beekdal)?
- Wat is de gespecificeerde archeologische verwachting van het plangebied?

Het bureauonderzoek is uitgevoerd in februari 2015 door drs. G.W.J. Spanjaard (fysisch geograaf). Het rapport is gecontroleerd door drs. A.H. Schutte (senior KNA-archeoloog/kwaliteitscontroleur).

3 BUREAUONDERZOEK

3.1 Methoden

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen en normen zoals aangegeven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.3, december 2013), die is vastgesteld door het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Archeologie en is ondergebracht bij het SIKB te Gouda.

Voor de uitvoering van het bureauonderzoek gelden de specificaties LS01, LS02, LS03, LS04 en LS05. De resultaten van dit onderzoek worden in dit rapport weergegeven conform specificatie LS06.¹

Binnen dit onderzoek zijn de volgende werkzaamheden verricht:

- afbakening van het plangebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik (LS01);
- beschrijving van de huidige en toekomstige situatie (LS02);
- beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen (LS03);
- beschrijving van bekende archeologische en historische waarden en aardwetenschappelijke gegevens (LS04);
- opstellen van een gespecificeerde verwachting (LS05).

Bij het uitvoeren van deze werkzaamheden zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- het Archeologische Informatie Systeem (ARCHIS);
- de Archeologische Monumenten Kaart (AMK);
- geologische kaarten, geomorfologische kaarten en bodemkaarten;
- de centrale toegangspoort tot Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond (DINOLOket);
- literatuur en historisch kaartmateriaal;
- de recente topografische kaart (schaal 1:25.000);
- recente luchtfoto's;
- het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN);
- de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Noord-Brabant;
- de archeologische verwachtingskaarten van de gemeente Rucphen.

3.2 Afbakening van het plangebied

Er dient een onderscheid gemaakt te worden tussen het onderzoeksgebied en het plangebied. Het plangebied is het gebied waarbinnen feitelijk de bodemverstorende ingreep gaat plaatsvinden. Het onderzoeksgebied is het gebied waarover informatie is verzameld om een goed beeld te krijgen van de archeologische waarden binnen het plangebied. Dit gebied is groter dan het plangebied. In het huidige onderzoek betreft het onderzoeksgebied het gebied binnen een straal van circa 1 kilometer rondom het plangebied.

Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 7 ha. en ligt in het centrum van Rucphen in de gemeente Rucphen (zie figuur 1 en figuur 2). Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) heeft het maaiveld een hoogte variërend van circa 10 tot 11,5 m +NAP. Het gebied betreft verschillende percelen binnen de kadastrale gemeente Rucphen, secties C en P.

¹ Beschikbaar via www.sikb.nl.

3.3 Huidige situatie

Voor het bureauonderzoek is het van belang de huidige situatie te onderzoeken. Landgebruik en bebouwing kunnen van invloed zijn op de archeologische verwachting.

Het plangebied betreft het centrum van Rucphen en is bebouwd met een veelvoud aan panden, die een divers gebruik kennen (zie figuur 3). Ook wordt het plangebied doorsneden door de wegen Raadhuisstraat, Raadhuisplein, Trekvaart, Sint Martinusstraat, Rucphense Vaarkant, Van Boutershemstraat, Julianastraat, Van Glymesstraat en Oranje Nassaustraat.

Rondom het plangebied bevinden zich de overige delen van de bebouwde kom van Rucphen.

Huidig milieuonderzoek

Gelijktijdig met het archeologisch bureauonderzoek is er voor het plangebied een milieuhygiënisch bodemonderzoek uitgevoerd door Econsultancy (rapportnummer: 14103898 RUC.RHO.NEN). De resultaten van het milieuhygiënisch bodemonderzoek waren ten tijde van het uitvoeren van dit archeologisch bureauonderzoek nog niet bekend.

3.4 Toekomstige situatie

Het toekomstige gebruik van het plangebied kan bepalend zijn voor het vervoltraject (behoud *in-situ* of behoud *ex-situ* van archeologische waarden). De manier waarop het plangebied wordt ingericht kan tot gevolg hebben dat eventueel aanwezige archeologische waarden (deels of geheel) onverstoorde (kunnen) blijven. Ook kan besloten worden de inrichting zo aan te passen dat archeologische waarden alsnog onverstoorde kunnen blijven liggen.

Ten behoeve van de herontwikkeling van het centrum van Rucphen heeft de gemeenteraad een vlekkenplan vastgesteld. Het vlekkenplan geeft een globaal beeld van de gewenste situatie in ruimtelijke en functionele zin en geeft op hoofdlijnen antwoord op de vraag wat en waar gebouwd kan worden. Het bestemmingsplan zal moeten voorzien in een aantal ontwikkelingen waaronder de verplaatsing van een multifunctionele accommodatie, het omleggen van een weg en de realisatie van woningen en winkels.

3.5 Beschrijving van het historische gebruik

In het plangebied kunnen naast archeologische sporen ook historische relictten voorkomen die nog in het landschap zichtbaar zijn. Het gaat hierbij om historisch geografische relictten zoals nederzettingvormen en wegen- en kavelpatronen. Veel van deze bewaard gebleven historische geografie geeft door de herverkavelingen in de tweede helft van de 20^e eeuw een incompleet beeld van het historische landschap. Historische kaarten van vóór de herverkaveling zijn een goede aanvulling op het huidige incomplete beeld. Voor de historische ontwikkeling is naast het historisch kaartmateriaal ook relevante achtergrondliteratuur geraadpleegd.

Algemene historie Rucphen²

Rond 1300 n. Chr. was in de omgeving van Rucphen sprake van uitgestrekte veengebieden. Dit veen werd in deze periode op grote schaal ontgonnen, omdat turf in die periode een belangrijke brandstof vormde. De landsheren van Breda en Bergen op Zoom verkochten de turfgebieden ter vervening aan abdijen en welvarende particulieren, die het turf ontgonnen. Met de aankoop van een turfgebied, verwierf de nieuwe eigenaar vaak ook het bestuur en de rechtspraak over het aangekochte gebied. De uitgifte van het turfgebied (en heerlijkheid) Rucphen (Rucven) dateert uit 1357. Reeds in de 14^e eeuw was sprake van bewoning in Rucphen. De turfwinning zorgde voor werkgelegenheid, waardoor de bevolking van Rucphen zich uit kon breiden. Al in de 15^e eeuw was sprake van een kapel in Rucphen.

Historisch kaartmateriaal

De situatie van het plangebied is op verschillende historische kaarten als volgt:

Tabel I. Geraadpleegd historisch kaartmateriaal³

Bron	Periode	Kaartblad	Schaal	Omschrijving plangebied	Bijzonderheden/directe omgeving
Kadastrale minuut	1824	Gemeente Rucphen en Vorseineinde, Sectie C, Bladen 01 en 02	1:2.500	Historisch bebouwingslint Rucphen langs voorloper Raadhuisstraat, grotendeels binnen plangebied. Huidige stratenpatroon in grote lijnen reeds aanwezig. Moestuinen, weilanden en hakhout rondom bebouwing. Overige delen grootschalige akkers.	Huidige stratenpatroon in grote lijnen aanwezig. Verspreide bebouwing langs wegen. Verder grotendeels grootschalige akkerpercelen met blokverkeveling.
Militaire topografische kaart (nettekening)	1830-1850	49_2rd	1:50.000	Historisch bebouwingslint Rucphen langs voorloper Raadhuisstraat, grotendeels binnen plangebied. Huidige stratenpatroon in grote lijnen reeds aanwezig. Moestuinen, weilanden en hakhout rondom bebouwing. Overige delen grootschalige akkers.	Huidige stratenpatroon in grote lijnen aanwezig. Verspreide bebouwing langs wegen. Verder grotendeels grootschalige akkerpercelen met blokverkeveling.
Militaire topografische kaart (veldminuut)	1870	642	1:50.000	Verbindingsweg tussen Rucphense Vaartkant en Raadhuisstraat.	Situatie grotendeels ongewijzigd.
Militaire topografische kaart (veldminuut)	1910	642	1:50.000	Situatie grotendeels ongewijzigd.	Situatie grotendeels ongewijzigd.
Topografische kaart	1937	49 F	1:25.000	Toename bebouwing.	Toename bebouwing.

Op basis van het beschikbare gedetailleerde historische kaartmateriaal bestond de kern van Rucphen aan het begin van de 19^e eeuw uit een bebouwingslint aan weerszijden van de voorloper van de Raadhuisstraat (zie figuur 4). Deze historische kern is grotendeels gelegen ter plaatse van het huidige plangebied, en direct ten zuidwesten daarvan. Rondom de historische kern was sprake van verspreid liggende bebouwing, langs de aanwezige wegen. De hoofdlijnen van het huidige wegenpatroon waren grotendeels al aanwezig. De bebouwing binnen het plangebied bestond aan de noordzijde van de voorloper van de Raadhuisstraat (van zuidwest naar noordoost) uit: huis en bijgebouwen van de kapper, de kerk en het kerkhof van Rucphen, huis van de smid, drie woningen naast elkaar in eigendom van de Burgemeester, het huis van de meester, huis van een timmerman, huis van een koopman, huis van de bakker en aan de overzijde van de kruising met de Rucphense Vaartkant: een huis in eigendom van de burgemeester, een huis van de molenaar, een huis van de smid en het huis van de schoenmaker. Aan de zuidzijde van de Raadhuisstraat bevonden zich, eveneens van zuidwest naar noordoost: huis van de kleermaker, huis en bijgebouwen van de bakker, de school, huis van de bakker, huis van de smid, een huis van de burgemeester, de pastorie en twee woningen van de schout.

² Regionaal Archief West Brabant / Brabants Historisch Informatiecentrum / Berendsen, 2005.

³ www.watwaswaar.nl.

Grenzend aan de erven bevinden zich veelal moestuinen, weilanden en hakhoutpercelen. Daarbuiten lagen de grootschalige akkerpercelen, met een blokverkaveling. Op de perceelsgrenzen zijn houtsingels weergegeven. Langs de zuidzijde van de Rucphense Vaartkant en de westzijde van de Schijfse Vaartkant lag de Vlotte Vaart. Ter hoogte van de kruising van de Vlotte Vaart met de Raadhuisstraat lag een brug.

Ten westen van de kerk werd in de tweede helft van de 19^e eeuw een verbindingsweg tussen de Rucphense Vaartkant en de Raadhuisstraat aangelegd. Verder bleef bovenstaande situatie grotendeels ongewijzigd tot in de eerste helft van de 20^e eeuw. In deze periode vond een aanzienlijke toename van bebouwing plaats. Het bebouwingslint langs de Raadhuisstraat werd uitgebreid, met name in noordoostelijke richting. Ook ontstond een dicht bebouwingslint langs de Sint Martinusstraat.

In de loop van de 20^e eeuw, met name na de Tweede Wereldoorlog, vond verdere uitbreiding van de kern van Rucphen plaats.

Gebouwde monumenten binnen het plangebied

Binnen het plangebied staan twee gebouwde rijksmonumenten (AWG categorie 1; zie Tabel II en figuur 5).

Tabel II. Overzicht rijksmonumenten

Adres	Monument nr.	Type object	Status	Datering
Raadhuisstraat 3	517.053	Kerkelijke dienstwoning (pastorie)	rijksmonument	1869
Omschrijving				
De pastorie is gebouwd in 1869 in een aan het Eclecticisme herinnerende stijl. Een kleine uitbouw onder zadeldak dateert uit rond 1900, een uitbouw van het hoofdpand aan de achterzijde en een garage aan de voorzijde zijn gerealiseerd in de jaren twintig van de 20 ^e eeuw.				
De pastorie is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme en is van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de pastorie op het platteland. Het is gaaf bewaard gebleven.				
Adres	Monument nr.	Type object	Status	Datering
Raadhuisstraat 3	517.054	Kerk	rijksmonument	1933
Omschrijving				
De Rooms Katholieke Heilige Martinuskerk is gebouwd in 1933 naar ontwerp van architect J. Berben. Het toont Expressionistische tendenzen. De toren werd in 1944 als gevolg van oorlogshandelingen verwoest en nadien weer opgebouwd in gewijzigde vorm.				
De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme in het Interbellum en is van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de volkskerk op het platteland. Het is van belang voor de architectuurgeschiedenis als voorbeeld van het werk van de architect Berben. Het is gaaf bewaard gebleven, de gewijzigde toren doet aan het totale beeld geen afbreuk.				
Adres	Monument nr.	Type object	Status	Datering
Raadhuisstraat 3	525.708	gedenkteken	rijksmonument	1933
Omschrijving				
Het heilig hartbeeld is in 1933 vervaardigd door Leo Jungblut uit Bilthoven, tegelijk met de bouw van de kerk. De stijl ervan is een samengaan tussen Expressionisme en Traditionalisme. Het beeld werd geplaatst in een nis van de muur die om de kerk werd gebouwd. In 1969 is deze muur afgebroken en het beeld kreeg een plaats op een bakstenen piedestal, bij de heg rond het kerkhof achter de kerk.				
Het beeld is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme in het Interbellum. Het is van belang voor de kunstgeschiedenis als voorbeeld van het werk van de beeldhouwer Jungblut en vanwege het materiaalgebruik. Het is gaaf bewaard gebleven.				

Daarnaast bevinden zich binnen het plangebied vier objecten die beschreven zijn in het Monumenten Inventarisatie Project (zie figuur 5). Het betreft drie woonhuizen aan de Raadhuisstraat (huisnummers 1, 4 en 11) en een woonhuis aan de Sint Martinusstraat 1. Deze woningen dateren uit de periode 1870 - 1925.

Turfdatabank⁴

Bij de provincie Antwerpen is een website beschikbaar die de veenwinningsgebieden in kaart heeft gebracht voor heel het gebied tussen Antwerpen - Turnhout - Geertruidenberg - Westmaas en Willemstad. De website maakt deel uit van een internationaal project waaraan de provincies Antwerpen en Noord-Brabant deelnemen. Op de website zijn diverse kaartlagen te raadplagen zoals de veenkaart, de moerconcessies (wanneer een gebied afgegraven werd), de turfvaarten, de zoutketen en de verdrinken oorden.

Op de Turfdatabank-kaart is het plangebied aangegeven als onderdeel van de Uitgifte Rucphen, daterend van 1357. Het gebied is uitgegeven voor agrarische ontginning en turfwinning. Het uiterst zuidoostelijke deel van het plangebied is onderdeel geweest van het veengebied Leur - Nieuwmoer, dat zich verder ten zuiden van het plangebied uitstrekte. Binnen de overige delen van het plangebied heeft zich geen veen bevonden. Ook ten noorden van het plangebied heeft een uitgestrekt veengebied gelegen.

Het plangebied wordt doorsneden door twee turfvaarten: de Oudenbossche Vaart en een aftakking daarvan, de Rucphense vaart. Deze bevinden zich langs de westzijde van Sint Martinusstraat en de Schijfse Vaart en langs de noordzijde van de Rucphense Vaartkant.

3.6 Aardwetenschappelijke gegevens

Het landschap heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in het nederzettingsspatroon van de mens. Bij onderzoek naar archeologische sporen in een bepaald gebied is het van groot belang te weten hoe het landschap er in het verleden heeft uitgezien. Men kan meer te weten komen over dit landschap door de geologische opbouw, de bodem en de hydrologie van een gebied te bestuderen.

De volgende aardwetenschappelijke gegevens zijn bekend van het plangebied:

Tabel III. Aardwetenschappelijke gegevens plangebied

Type gegevens	Gegevensomschrijving
Geologie ⁵	Formatie van Stramproy met een dek van de Formatie van Boxtel; fijn tot grof zand en leem met een zanddek
Geomorfologie ⁶	Niet gekarteerd, vanwege ligging binnen de bebouwde kom
Bodemkunde ⁷	Laarpodzolen in leemarm en zwak lemig fijn zand

⁴ <http://gisgeoloket.provant.be>

⁵ De Mulder *et al.*, 2003.

⁶ Alterra, 2003.

⁷ Stichting voor Bodemkartering, 1982.

Geologie⁸

Het plangebied ligt in een gebied waar afzettingen van de Formatie van Stramproy, met een dek van de Formatie van Boxtel aan het maaiveld worden aangetroffen. De Formatie van Stramproy betreft de afzettingen van kleine rivieren, afkomstig vanuit België, en regionale niveo-eolische afzettingen (dekzand) daterend uit het Vroeg-Pleistoceen. Deze afzettingen bestaan uit fijnkorrelige zanden, leem en plaatselijk klei- en veenlagen.

Het dek van de Formatie van Boxtel is afgezet gedurende de laatste ijstijd. Tijdens grote delen van de laatste ijstijd had de wind vrij spel in het verplaatsen van zand en silt. Over een groot deel van Nederland werd een droog- en nat-eolische zanden (fluvioperiglaciale afzettingen en dekzand) afgezet. Er ontstonden duidelijke hoogteverschillen, waarbij reliëfverschillen kleiner dan 1,5 meter dekzandplateaus worden genoemd en grotere hoogteverschillen dekzandruggen of dekzandkopjes genoemd worden. Dekzandafzettingen die zijn afgezet tijdens het Laat-Glaciaal zorgden voor nivellering van het landschap door laagtes in het landschap op te vullen. De droog-eolische afzettingen (dekzand), die in het plangebied aan het oppervlak wordt aangetroffen, worden gerekend tot het Laagpakket van Wierden, behorend tot de Formatie van Boxtel.⁹ Het water van de in het voorjaar smeltende sneeuwmassa's erodeerde een deel van de dekzandruggen, waarna afzetting plaatsvond in de lagere delen van het landschap als vlaktes van verspoelde dekzanden.

Tijdens het Laat-Glaciaal hebben de dekzandruggen de afwatering van het gebied geblokkeerd, waardoor op veel plaatsen meertjes ontstonden. Al tijdens de Jonge Dryas werd hier gyttja gevormd. De meertjes hebben zich gedurende het Holoceen ontwikkeld tot vennen, waar veen is gevormd. Vanuit de vennen heeft het veen zich uitgebreid over de omgeving, waardoor grote hoogveencomplexen zijn ontstaan.

Ook begon gedurende het Holoceen de grondwaterspiegel langzaam te stijgen, waardoor de laaggelegen beekdalen steeds moerassiger werden. Met name vanaf ongeveer 1000 - 500 voor Chr. werd er daarom veen gevormd in deze beekdalen. Vanuit de beekdalen groeide het veen over alle lagergelegen delen van het landschap uit, totdat het ongeveer 1200 na Chr. grote delen van het grondgebied van de gemeente Rucphen, waaronder ook de directe nabijheid van het plangebied, bedekte. Over het plangebied zelf zijn geen gegevens bekend dat ook hier een veendek aanwezig is geweest. In de Late Middeleeuwen zijn de veenmoerassen in de gemeente ontgonnen.

DINO¹⁰

Het Dinoloket is de centrale toegangspoort tot Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond (DINO). Het DINO-systeem is de centrale opslagplaats voor geowetenschappelijke gegevens over de diepe en ondiepe ondergrond van Nederland. Het archief omvat diepe en ondiepe boringen, grondwatergegevens, sonderingen, geo-elektrische metingen, resultaten van geologische, geochemische en geomechanische monsteranalyses, boorgatmetingen en seismische gegevens. De site wordt beheerd door TNO.

In het Dinoloket is één boring bekend binnen het plangebied.¹¹ Hieruit blijkt dat de ondergrond bestaat uit een dunne (circa 0,5 m) laag zand van de Formatie van Boxtel, met daaronder fijne, zwak tot matig siltige zanden van de Formatie van Stramproy. Hieronder ligt, vanaf circa 4,5 m -mv, een pakket leem van de Formatie van Stramproy.

⁸ Berendsen 2005. / Berendsen, 2008. / De Mulder *et al.*, 2003.

⁹ De Mulder *et al.*, 2003

¹⁰ www.dinoloket.nl.

¹¹ DINO boornummers B49F0081 en B49F03.

Geomorfologie

De Geomorfologische kaart geeft de mate van reliëf en de vormen die in het landschap te onderscheiden zijn weer.

Doordat het plangebied zich binnen de bebouwde kom van Rucphen bevindt, is de geomorfologie niet gekarteerd (zie figuur 6). Ten noorden en oosten van het plangebied bevinden zich uitgestrekte terrasafzettingen met een dek van dekzand (code 3L12). Ten zuidwesten van Rucphen ligt een uitgestrekt gebied van dekzandruggen (code 3K13). Ten westen ligt een langgerekte glooiing van terrasafzettingen (code 4H10). Ten zuiden van Rucphen, ter plaatse van het voormalige veengebied Leur - Nieuwmoer, is een terrasafzetting met dekzand gekarteerd. Deze heeft altijd een relatief laag gebiedsdeel binnen het omringende landschap gevormd.

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)¹²

Het Actueel Hoogtebestand Nederland vormt een belangrijke aanvullende informatiebron voor de landschapsanalyse. Dit met behulp van laseraltimetrie verkregen digitale bestand vormt een gedetailleerd beeld van het huidige reliëf in het plangebied.

Uitgaande van het AHN heeft het plangebied een middelhoge ligging (zie figuur 7). Ten zuidwesten, zuidoosten en oosten liggen relatief hoog gelegen gebieden. Ten noorden ligt een uitgestrekt, lager gelegen gebied. Het plangebied neemt betreffende hoogteligging een vergelijkbare positie in als de ten zuiden gelegen terrasafzettingen, waar het veengebied Leur - Nieuwmoer tot ontwikkeling is gekomen.

Bodemkunde

Volgens de Bodemkaart van Nederland (1:50.000) is het plangebied gelegen binnen een uitgestrekt gebied van laarpodzolgronden, opgebouwd uit leemarm en zwak lemig fijn zand (code cHn21; zie figuur 8).

Laarpodzolgronden hebben een gedeeltelijk door de mens opgebrachte, donkere bovengrond met een dikte van 30 - 50 cm. In de B-horizont komen humushuidjes op de zandkorrels voor, terwijl in de C-horizont ijzerhuidjes ontbreken. Deze gronden komen veelal voor op de oudere ontginningen, waar door plaggenbemesting een matig dik eerddek is ontstaan. Dit komt overeen met de ontginningssgeschiedenis van Rucphen. Het oorspronkelijke bodemprofiel betrof hier doorgaans een veldpozol.

Grondwatertrap

Grondwatertrappen zijn een indicatie voor de diepte van de grondwaterstand en de seizoensfluctuatie daarvan. De grondwatertrappenindeling is gebaseerd op de gemiddeld hoogste (GHG) en de gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG). Hiermee worden de winter- en zomergrondwaterstanden gekarakteriseerd in een jaar met een gemiddelde neerslag en verdamping. In stedelijk gebied zijn geen grondwatertrappen bepaald. Deze worden als 'witte vlekken' op de Bodemkaart van Nederland (1:50.000) weergegeven.

Tabel IV geeft een overzicht van de klassengrenzen die worden aangehouden bij de indeling van de grondwatertrappen. De trappen worden vastgesteld op een schaal van I tot VII van respectievelijk extreem nat tot extreem droog. Bij sommige grondwatertrappen is een * weergegeven: het gaat hier om tussenliggende grondwatertrappen die een drogere variant vertegenwoordigen.

¹² www.ahn.nl.

Tabel IV. Grondwatertrappenindeling¹³

Grondwatertrap	I	II*	III*	IV	V*	VI	VII*
GHG (cm -mv)	-	-	<40	>40	<40	40-80	>80
GLG (cm -mv)	<50	50-80	80-120	80-120	>120	>120	>120

*) Bij deze grondwatertrappen wordt een droger deel onderscheiden
 *) Een met een * achter de code als onderverdeling aangegeven "zeer droog deel" heeft een GHG dieper dan 140 cm beneden maaiveld

Gebiedsdelen met een goede ontwatering (Grondwatertrap VI en VII) zijn zeer geschikt voor landbouw en vormden mede daarom, vooral in het verleden, een aantrekkelijk vestigingsgebied. Tevens is het grondwaterpeil een indicatie voor de conservering van metalen en organische resten.

Het plangebied heeft grondwatertrap VII.

3.7 Archeologische waarden

Voor de uitkomst van het bureauonderzoek is het van belang de bekende archeologische waarden (al dan niet volledig onderzocht) te beschrijven. Een belangrijke informatiebron is het landelijke ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS), dat beheerd wordt door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). In dit systeem worden alle archeologische gegevens verzameld en via internet zijn deze door bevoegden te raadplegen.

De bekende archeologische waarden staan afgebeeld op figuur 9, een kaart met daarop, binnen een straal van 1 kilometer rondom het plangebied, de indicatieve archeologische waarde en de in ARCHIS geregistreerde AMK-terreinen, waarnemingen, vondstmeldingen en onderzoeksmeldingen.

Indicatieve archeologische waarde

De IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarde) geeft voor heel Nederland de trefkans aan op het voorkomen van archeologische resten. Die trefkans is aangegeven in vier categorieën (per land- en waterbodem): een hoge, middelhoge, lage en zeer lage verwachting. Bebouwde gebieden, waarvan geen bodemkundige of geologische gegevens bekend zijn, zijn niet gekarteerd. De IKAW is voornamelijk gebaseerd op de relatie die er bestaat tussen de bodemkundige of geologische kwalificaties en de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen. Een punt van aandacht daarbij is dat de IKAW grotendeels is gebaseerd op kaarten met een schaal van 1:50.000. De grenzen op de kaart zijn in werkelijkheid globale overgangen, abrupte overgangen zijn het gevolg van bodemkundige of geologische kwalificaties. Op lokaal schaalniveau is de kaart daarom minder betrouwbaar.

Omdat de gemeentelijke beleidskaart een hoger detailniveau heeft dan de IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarde) is de IKAW voor het onderzoek niet geraadpleegd.

¹³ Locher & De Bakker, 1990.

Cultuurhistorische Waardenkaart Provincie Noord-Brabant

In de CHW-kaart van de provincie Noord-Brabant heeft de provincie het provinciaal 'belang aangeduid'. Dit belang bestaat uit 21 cultuurhistorische en 16 archeologische landschappen. In de 21 cultuurhistorische landschappen heeft de provincie verschillende cultuurhistorische vlakken gedefinieerd. Van al deze landschappen en vlakken zijn beknopte beschrijvingen gemaakt. De 16 archeologische landschappen hebben tot doel om het bodemarchief in de bewuste gebieden duurzaam en in samenhang te behouden. Ze brengen focus aan in de inzet van de provinciale middelen hiervoor. De archeologische landschappen werken niet rechtstreeks door naar derden, maar zijn zelfbindend voor de provincie. De provincie zet in op samenwerken en stimuleren, met name voor wat betreft de afstemming van het gemeentelijk archeologiebeleid.

Het raadplegen van de CHW heeft voor het plangebied geen aanvullende informatie opgeleverd.

Archeologische verwachtingskaart Gemeente Rucphen¹⁴

Sinds 2007 is de Wet op de Archeologische Monumentenzorg van kracht (WAMZ). Het doel van deze wet is te voorkomen dat archeologische waarden uit het verleden verloren gaan. In deze wet zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het beheer van het bodemarchief binnen hun grondgebied. Voor een goed beheer van dit bodemarchief gebruikt de gemeente een archeologische beleidskaart. De archeologische beleidskaart geeft een gemeentebreed overzicht van bekende en te verwachten archeologische waarden. De kaart maakt inzichtelijk waar en bij welke ruimtelijke ingrepen een archeologisch onderzoek verplicht is en wordt als toetsingskader gebruikt voor ruimtelijke procedures.

Volgens de Archeologische verwachtingskaart van de gemeente Rucphen ligt de onderzoekslocatie in een gebied met een hoge verwachting, waar in het verleden veen is gewonnen (zie figuur 10). Deze gebieden hebben op basis van geologische en bodemkundige opbouw, evenals door eventueel aangetroffen archeologische vondsten en sporen, een hoge kans ten aanzien van het aantreffen van archeologische vondsten of sporen uit de perioden voor of na de winning van veen. Dit zijn de perioden voor de vorming van het veen (voor ca. 1000 v. Chr.) en de periode vanaf de Late Middeleeuwen (na 1200 na Chr.). Voor deze gebieden geldt een onderzoeksplicht bij een minimale bodemverstoring met een minimum oppervlakte van 100 m² en een diepte van 50 cm -mv.

Daarnaast zijn delen van het plangebied aangemerkt als dorpskern (zie figuur 10). Voor deze gebieden geldt een onderzoeksplicht bij een bodemverstoring met een oppervlakte groter dan 50 m² en een diepte van 30 cm -mv.

AMK-terreinen binnen het onderzoeksgebied

De Archeologische Monumentenkaart (AMK) bevat een overzicht van archeologische terreinen in Nederland, welke ook wel worden aangeduid als monumenten. De terreinen zijn beoordeeld op verschillende criteria (kwaliteit, zeldzaamheid, representativiteit, ensemblewaarde en belevingswaarde). Op grond daarvan zijn de terreinen ingedeeld in vier categorieën; terreinen met archeologische waarde, een hoge archeologische waarde, een zeer hoge archeologische waarde of een zeer hoge archeologische waarde met een beschermde status.

Binnen het plangebied en het onderzoeksgebied liggen geen AMK-terreinen (zie figuur 9).

In het verleden uitgevoerde archeologische onderzoeken binnen het onderzoeksgebied

Binnen het onderzoeksgebied zijn in de afgelopen jaren door verschillende archeologische bedrijven en instellingen in totaal vijf archeologische onderzoeken uitgevoerd. Het gaat daarbij om bureau- en booronderzoeken (zie Tabel V en figuur 9).

¹⁴ Groot, 2011.

Tabel V. Overzicht onderzoeksmeldingen

Onderzoeks-meldingsnr.	Situering t.o.v. plangebied	Aard, uitvoerder en resultaten van het onderzoek
37048	450 meter ten noorden	<p>Type onderzoek: bureauonderzoek Toponiem: Rucphen, Achterhoekseweg 63 Uitvoerder: Becker en Van de Graaf Datum: 14-09-2009 Onderzoeksnummer: 31705 Resultaat: Op basis van het bureauonderzoek is vastgesteld dat het plangebied naar verwachting op een terrasafzettingsswelling ligt, een geologische verhoging in het landschap die is afgedekt door een dunne laag dekzand. Gedurende het Holoceen is door de geleidelijke vermatting van het gebied het dekzand middels veen afgedekt geraakt. Vanaf het einde van de Middeleeuwen is men begonnen met het ontginnen van het veen, waardoor het gebied wederom bruikbaar werd. Volgens bodemkaarten zijn er in het plangebied laarpodzolgronden te verwachten, gronden met een dun plaggendek die het oorspronkelijke maaiveld kunnen hebben afgedekt. De vraag is echter in hoeverre hier sprake is van een echt plaggendek. De kans is eveneens aanwezig dat de humeuze top van het bodemprofiel bestaat uit bolster, de bovenlaag van het veen, die na de ontginning van het veen vermengd met zand teruggelegd werd. Hoewel slechts weinig archeologisch gezien bekend is in de omgeving van Rucphen, bestaat er in het plangebied theoretisch gezien, mede vanwege de oorspronkelijk relatief hogere ligging in het landschap, een middelhoge archeologische verwachting op het aantreffen van jachtkampen uit de periode Paleolithicum en Mesolithicum. Tevens was het gebied na ontginning van het veen wederom geschikt voor occupatie vanaf het einde van de Late Middeleeuwen. Naast mogelijke bewoning dan wel bebouwing, kunnen sporen aangetroffen worden die te relateren zijn aan landbouw en ontginningswerkzaamheden. Er is echter geen specifieke informatie bekend over de opbouw van de bodem in het plangebied. Geadviseerd is om in het plangebied vervolgonderzoek uit te laten voeren ter onderbouwing van het opgestelde archeologisch verwachtingsmodel. Dit vervolgonderzoek kan worden uitgevoerd in de vorm van grondboringen.</p> <p>H.W.D. van den Engel & B. Corver Becker & Van de Graaf Archeologisch bureauonderzoek Achterhoeksestraat 63, Rucphen Gemeente Rucphen B&G rapport 809</p>
39977	450 meter ten noorden	<p>Type onderzoek: booronderzoek Toponiem: Rucphen, Achterhoeksestraat 63 Uitvoerder: Becker en Van de Graaf Datum: 16-03-2010 Onderzoeksnummer: 30667 Resultaat: Tijdens het onderzoek is geconstateerd dat het plangebied over een sterk verstoorde bodemopbouw beschikt. Op basis van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek is daarom geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.</p> <p>De gemeente heeft ingestemd met bovenstaand advies.</p>
51244	500 meter ten zuidwesten	<p>Type onderzoek: bureauonderzoek Toponiem: Rucphen, Kerkstraat Uitvoerder: SOB Research Datum: 29-03-2012 Onderzoeksnummer: 41939 Resultaat: Geadviseerd is om een vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een verkennend booronderzoek. Nadere gegevens zijn vooralsnog niet bekend in ARCHIS of DANS EASY.</p>
51308	500 meter ten zuidwesten	<p>Type onderzoek: booronderzoek Toponiem: Rucphen, Kerkstraat Uitvoerder: SOB Research Datum: 03-04-2012 Onderzoeksnummer: 42916 Resultaat: Geadviseerd is om een vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van proefsleuven. Nadere gegevens zijn vooralsnog niet bekend in ARCHIS of DANS EASY.</p>

44990	600 meter ten noorden	Type onderzoek: booronderzoek Toponiem: Rucphen, Bernhardstraat Uitvoerder: Archaeological Research en Consultancy Datum: 27-01-2011 Onderzoeksnummer: 37064 Resultaat: De onderzoekslocatie ligt op terrasafzettingen van de Formatie van Stramproy waarop volgens de bodemkaart laarpodzolgronden aanwezig zijn. Mogelijk is de onderzoekslocatie in het verleden bedekt geweest met veen en later ontveend. De onderzoekslocatie heeft afhankelijk van de aanwezigheid van veenbedekking een middelhoge trefkans op archeologica uit de periode Laat-Paleolithicum - Nieuwe tijd (geen veenbedekking) dan wel een middelhoge trefkans op archeologica uit de periode Laat-Paleolithicum - Mesolithicum en Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd (veenbedekking in de periode Neolithicum - Vroege Middeleeuwen). Het verkennend veldonderzoek heeft uitgewezen dat op de onderzoekslocatie AC-profielen aanwezig zijn bestaande uit een bouwvoor op de onverstoorde C-horizont. De A-horizont is waarschijnlijk gevormd door ploegen en niet door ophoging met plaggenmest. Op de locatie zijn geen restanten van een podzolbodem aangetroffen. Het ontbreken van roestvlekken onder de bouwvoor doet vermoeden dat deze podzolbodem in het verleden wel aanwezig is geweest (voldoende ontwatering voor podzolisatie). Het originele bodemprofiel is in het verleden waarschijnlijk in sterke mate afgetopt waardoor de volledige podzolbodem is verdwenen. Gezien de afwezigheid van roestvlekken hoog in het profiel is het onwaarschijnlijk dat op de locatie sprake is geweest van veenbedekking. Hierdoor heeft de onderzoekslocatie een middelhoge trefkans op intacte archeologische resten uit de periode Laat-Paleolithicum - Nieuwe tijd. Echter door de sterke aftopping kan de actuele trefkans op een intacte archeologische trefkans worden bijgesteld naar laag. In de oppervlaktekartering, uitgevoerd op de onderzoekslocatie, zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van een archeologische vindplaats op de onderzoekslocatie.
61041	750 meter ten noorden	Type onderzoek: booronderzoek Toponiem: Rucphen, Bernhardstraat Uitvoerder: Aeres Milieu Datum: 02-04-2014 Resultaat: Vanwege de voorgenomen aanleg van een fietspad langs de Bernhardstraat is een bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn vooralsnog niet bekend in ARCHIS of DANS EASY.

Waarnemingen binnen het onderzoeksgebied

In ARCHIS staan alle bekende archeologische waarnemingen geregistreerd. Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen geregistreerd. Binnen het onderzoeksgebied staat één waarneming geregistreerd (zie Tabel VI en figuur 9).

Tabel VI. Overzicht ARCHIS-waarnemingen

Waarnemingsnr.	Situering t.o.v. plangebied	Aard van de melding
414952	400 meter ten noordwesten	In 2009 is tijdens metaaldetectie op een akkerperceel aan de Bernhardstraat in Rucphen een Halve Ducaton van de Spaanse Nederlanden uit 1647 gevonden. Bijzonder aan deze muntvondst is bovendien dat het hier een misslag betreft <i>Nieuwe tijd :</i> munten

Vondstmeldingen binnen het onderzoeksgebied

In ARCHIS staan vondstmeldingen geregistreerd. Nadat deze zijn gecontroleerd worden het waarnemingen. Tot die tijd staan ze als vondstmeldingen geregistreerd. Binnen het plangebied en het onderzoeksgebied zijn geen vondstmeldingen geregistreerd (zie figuur 9).

NUMIS

NUMIS, oftewel het NUMismatisch InformatieSysteem, is een database waarin beschrijvingen zijn te vinden van in Nederland gevonden munten, penningen en andere numismatische voorwerpen. In NUMIS zijn alle bij het Geldmuseum bekende schatvondsten beschreven. Van de losse vondsten is met name materiaal van vóór het jaar 1600 na Christus opgenomen.¹⁵

Aangezien de accuratesse van de gegevens in NUMIS niet toereikend is voor dit onderzoek, is NUMIS niet geraadpleegd.

¹⁵www.geldmuseum.nl/museum/content/zoeken-numis.

3.8 Korte bewoningsgeschiedenis van de gemeente Rucphen

In deze paragraaf wordt een bespreking van de bewoningsgeschiedenis van de streek gegeven. Een algemene ontwikkeling van de bewoningsgeschiedenis van Nederland wordt weergegeven in bijlage 4.

Hoewel in de directe omgeving van het plangebied relatief weinig archeologische waarden bekend zijn (zie paragraaf 3.7), is dat anders voor de gemeente Rucphen als geheel. Binnen de gemeentegrenzen zijn vondsten bekend daterend vanaf het begin van het Holoceen. Vuurstenen artefacten, gebruikt door jagers - verzamelaars in de periode Laat-Paleolithicum - Neolithicum zijn op verschillende locaties aangetroffen. Clusters met vondsten bevinden zich ten noorden, oosten, zuiden en westen van het plangebied, waarbij de meest nabijgelegen vondsten zijn aangetroffen op een afstand van circa 1,5 km ten noorden van het plangebied. Wat op valt bij de vondstlocaties van deze resten, is dat deze op (oorspronkelijk) relatief hoog gelegen delen van het landschap zijn aangetroffen, direct grenzend aan (watervoerende) laagtes (beekdalen en vennen). De relatief hoog gelegen terreindelen boden een droge (tijdelijke) verblijfplaats. De aangrenzende natte beekdalen en vennen boden niet alleen een bron van drinkwater, maar ook een rijke flora en fauna die dienst deed als voedselbron.

In het Neolithicum vond geleidelijk een overgang plaats van een levensstijl van rondtrekkende jagers-verzamelaars naar meer permanent gevestigde landbouwers. Verwacht wordt dat deze vroege landbouwers zich met name op de hoger gelegen dekzandruggen en eventueel op de flanken daarvan hebben gevestigd. Vondsten van vroege landbouwers uit het Neolithicum en de Bronstijd zijn zeer schaars in het gebied. Binnen de gemeente Rucphen wordt dan ook verwacht dat sprake is geweest van slechts beperkte menselijke bewoning in deze periode.

Vanaf het einde van de Bronstijd versnelde de vernatting van het gebied en vond in sterkere mate veengroei plaats in beekdalen en in vennen. Hoewel ook uit de IJzertijd slechts zeer weinig informatie over bewoning bekend is, wordt er van uit gegaan dat de bewoning in deze periode uitsluitend plaats zal hebben gevonden op de hoger gelegen dekzandruggen.

Uit de Romeinse tijd zijn, langs het beekdal op een afstand van 1,5 km ten noorden van het plangebied, aanwijzingen bekend voor bewoning. Verder zijn binnen de gemeente enkele vondsten bekend die mogelijk dateren uit de Romeinse tijd of de Vroege Middeleeuwen. Vanaf het eind van de Vroege Middeleeuwen zijn er pas weer aanwijzingen voor een duidelijke toename van menselijke activiteit. Met name vanaf de Late Middeleeuwen, waarin grote delen van het veengebied werden ontgonnen, is sprake van duidelijke aanwijzingen voor bewoning en grondgebruik op grote schaal. De turfwinning, en de toename van landbouwgrond als gevolg daarvan, had een aantrekkende werking. De bevolking nam toe en in de loop van de Late Middeleeuwen ontstonden de verschillende bewoningskernen. Het gebied rondom de kern van Rucphen werd in 1357 uitgegeven voor ontginning, waarna zich ook de dorpskern kon ontwikkelen (zie ook paragraaf 3.5).

3.9 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op grond van het bureauonderzoek is de volgende gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld:

Tabel VII. Gespecificeerde archeologische verwachting

Archeologische periode	Gespecificeerde verwachting	Te verwachten resten en/of sporen	Relatieve diepte t.o.v. het maaiveld
(Laat-)Paleolithicum - Mesolithicum	Middelhoog	Vuursteenstroomingen en vuurstenen gebruiksvoorwerpen	Onder het eerddek en in de top van de dekzandafzettingen
Neolithicum	Laag	Akkerlaag en/of nederzettingssporen, grafvelden, rituele plaatsen: kleine fragmenten aardewerk, natuursteen en vuurstenen gebruiksvoorwerpen, houtskool en gebruiksvoorwerpen	Onder het eerddek en in de top van de dekzandafzettingen
Bronstijd	Laag	Akkerlaag en/of nederzettingssporen, grafvelden, rituele plaatsen: kleine fragmenten aardewerk, natuursteen en vuurstenen gebruiksvoorwerpen, metaalresten, houtskool, botresten en gebruiksvoorwerpen	Onder het eerddek en in de top van de dekzandafzettingen
IJzertijd - Romeinse tijd	Laag	Akkerlaag en/of nederzettingssporen, grafvelden, rituele plaatsen: kleine fragmenten aardewerk, natuursteen, metaalresten, glasresten, houtskool, botresten en gebruiksvoorwerpen	Onder het eerddek en in de top van de dekzandafzettingen
Middeleeuwen tot 1357	Laag	Bewoningssporen van een (boeren)erf: kleine fragmenten aardewerk, metaalresten, glasresten, houtskool, botresten, organische resten en gebruiksvoorwerpen	Onder het eerddek en in de top van de dekzandafzettingen
1357 - Nieuwe tijd	Hoog	Bewoningssporen van een (boeren)erf: kleine fragmenten aardewerk, metaalresten, glasresten, houtskool, botresten, organische resten en gebruiksvoorwerpen. Sporen van ontginning en agrarisch landgebruik.	Onder maaiveld/in het eerddek en in de top van de dekzandafzettingen

Uit de verzamelde landschappelijke gegeven blijkt dat het plangebied gelegen is binnen een terraslandschap, opgebouwd uit afzettingen van de Formatie van Stramproy, met een dek van dekzand van de Formatie van Boxtel. Het plangebied is daarbij gelegen in een gebied dat oorspronkelijk bedekt is geweest met uitgestrekte veengebieden.

In dit landschap zullen met name de hoger gelegen terrasresten en dekzandruggen vanaf het Laat-Paleolithicum aantrekkelijke (tijdelijke) verblijfplaatsen hebben gevormd. De lager gelegen gebieden hebben vochtige bodemcondities gekend en plaatselijk is veen gevormd. Het plangebied is binnen dit landschap gelegen binnen een overgangszone van een hoger gelegen gebied ten zuiden naar een lager gebied ten noorden. De hoogteligging van het maaiveld binnen het plangebied is vergelijkbaar met de hoogteligging van de uitlopers van het ten zuiden gelegen veengebied Leur - Nieuwmoer. Ook binnen delen van het plangebied is in het verleden veen aanwezig geweest.

Hoewel niet het gehele plangebied bedekt is geweest met veen, zal binnen het gehele plangebied op basis van de hoogteligging in ieder geval vanaf circa 1000 v. Chr. sprake zijn geweest van (periodiek) natte bodemcondities. De kans op resten van bewoning in deze periode, die duurde tot uitgifte van het gebied voor ontginning in 1357, wordt laag geacht. Voorafgaand aan de veenbedekking is het landschap mogelijk wel geschikt geweest voor bewoning. Hierbij dient er rekening mee gehouden te worden dat delen van het landschap in de loop van de tijd, door de toenemende vernatting, minder geschikt werden. Resten van jagers - verzamelaars worden met name verwacht op de hogere ruggen in de directe nabijheid van vennen en beekdalen met open water. Op basis van de landschappelijke situatie is hiervan geen sprake ter plaatse van het plangebied. Ook zijn in het gebied rondom het plangebied, op vergelijkbare hoogtes en landschappelijke eenheden, geen archeologische waarden uit deze periode bekend. De kans op resten uit de periode Laat-Paleolithicum - Mesolithicum wordt daarom middelhoog geacht.

In de periode Neolithicum - Bronstijd is vermoedelijk sprake geweest van zeer beperkte menselijke activiteit in de gemeente Rucphen. Hoewel sprake is van enkele vondsten uit deze periode binnen de gemeente, zijn in de omgeving van het plangebied geen vondsten uit deze periode bekend. In combinatie met de toenemende vernatting wordt de kans op archeologische resten uit deze periode laag geacht.

De kans op aanwezigheid van resten daterend vanaf de ontginning is groot en voor deze periode geldt dan ook een hoge verwachting. Naast structuren die verband houden met deze ontginning, kunnen resten van bewoning worden verwacht. De kans op resten van bewoning wordt het grootst geacht ter plaatse van het historische bebouwingslint langs de Raadhuisstraat (zie figuur 11). Hierbij wordt het bebouwingslint aangehouden zoals dat op het kadastraal minuutplan is weergegeven, waardoor deze enigszins afwijkt van de dorpskern zoals deze is weergegeven op de gemeentelijke verwachtingskaart (gebaseerd op een historische kaart uit 1900). Oudere resten van bewoning worden met name ter plaatse van de op deze kaart bebouwde percelen verwacht en in mindere mate op de aangrenzende agrarische percelen. Hoewel ook buiten dit historische bebouwingslint resten van bewoning aanwezig kunnen zijn, zal de dichtheid van deze bewoning vermoedelijk aanzienlijk kleiner zijn geweest, waardoor de trefkans ook lager ligt. Op basis van de slecht sporadisch aanwezige bebouwing op het kadastraal minuutplan buiten het bebouwingslint, in combinatie met het ontbreken van archeologische indicatoren die duiden op de aanwezigheid van bewoning buiten het bebouwingslint, wordt de kans op aanwezigheid van sporen van bewoning buiten het bebouwingslint dan ook middelhoog geacht. Wel geldt hier een hoge verwachting voor structuren die verband houden met de ontginning en het agrarisch gebruik van het gebied.

Eventueel aanwezige archeologische resten worden verwacht onder het antropogene eerddek en in de top van de oorspronkelijke C-horizont. De vondstenlaag zal, indien aanwezig, zijn opgenomen onder in het eerddek. Hier wordt ook wel van 'cultuurlaag' gesproken: een doorwerkte oude bodem tussen het esdek en de ongeroerde ondergrond met kleine fragmenten aardewerk, natuursteen, vuursteen en houtskool. Archeologische sporen worden verwacht tot ongeveer 25 cm in de top van de C-horizont.

Bodemverstoring

Dat een gebied een middelhoge of hoge archeologische verwachting heeft, hoeft niet te betekenen dat de eventueel aanwezige archeologische resten ook behoudenswaardig zijn. Als gevolg van bodemingrepen kunnen vindplaatsen geheel of gedeeltelijk verstoord zijn. De waarde van archeologische vindplaatsen wordt grotendeels bepaald door de mate waarin vondsten *in situ* bewaard zijn gebleven in de bodem en/of grondsporen intact zijn.

Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom. Als gevolg van bouwwerkzaamheden en infrastructuurle werken zal het bodemprofiel plaatselijk verstoord zijn geraakt. De diepte en oppervlakte van deze verstoringen zal sterk wisselen.

4 CONCLUSIE EN SELECTIEADVIES

4.1 Conclusie

Voor het bureauonderzoek is een drietal onderzoeksvragen opgesteld. Hieronder worden deze vragen beantwoord voor zover het bureauonderzoek de daarvoor benodigde gegevens heeft opgeleverd.

→ Wat is er bekend over bodemversturende ingrepen binnen het plangebied uit het verleden? Is er bijvoorbeeld informatie bekend over vroegere ontgroningen, bodemsaneringen, egalisaties, diepploegen of landinrichting?
Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom. Als gevolg van bouwwerkzaamheden en infrastructuurle werken zal het bodemprofiel plaatselijk verstoord zijn geraakt. De diepte en oppervlakte van deze verstoringen zal sterk wisselen.

→ Ligt het plangebied binnen een landschappelijke eenheid, welke vanuit archeologisch oogpunt een specifieke aandachtslocatie kan betreffen (zoals een relatief hoge dekzandkop of -rug, nabij een veengebied of een beekdal)?
Het plangebied is gelegen in een gebied waar sprake is geweest van uitgestrekte veenbedekking. Vooralsnog wordt er van uit gegaan dat slechts een klein deel van het plangebied met veen bedekt is geweest. Het plangebied ligt daarmee in de randzone van een veengebied. Hoewel in de omgeving verschillende archeologische vindplaatsen bekend zijn aan de randen van (voormalige) veengebieden, bevinden deze zich doorgaans op ruggen die beduidend hoger liggen dan het aangrenzende (voormalige) veengebied. Ter plaatse van het plangebied is geen sprake van deze situatie. De hoogteligging van het maaiveld is vergelijkbaar met die ter plaatse van het aangrenzende veengebied. Hierdoor kan verwacht worden dat tijdens aanwezigheid van het veen ter plaatse van het plangebied sprake zal zijn geweest van vochtige bodemcondities.

→ Wat is de gespecificeerde archeologische verwachting van het plangebied?
Uit de verzamelde landschappelijke gegeven blijkt dat het plangebied gelegen is binnen een terraslandschap, opgebouwd uit afzettingen van de Formatie van Stramproy, met een dek van dekzand van de Formatie van Boxtel. Het plangebied is daarbij gelegen in een gebied dat oorspronkelijk bedekt is geweest met uitgestrekte veengebieden.

In dit landschap zullen met name de hoger gelegen terrasresten en dekzandruggen vanaf het Laat-Paleolithicum aantrekkelijke (tijdelijke) verblijfplaatsen hebben gevormd. De lager gelegen gebieden hebben vochtige bodemcondities gekend en plaatselijk is veen gevormd. Het plangebied is binnen dit landschap gelegen binnen een overgangszone van een hoger gelegen gebied ten zuiden naar een lager gebied ten noorden. De hoogteligging van het maaiveld binnen het plangebied is vergelijkbaar met de hoogteligging van de uitlopers van het ten zuiden gelegen veengebied Leur - Nieuwmoer. Ook binnen delen van het plangebied is in het verleden veen aanwezig geweest.

Hoewel niet het gehele plangebied bedekt is geweest met veen, zal binnen het gehele plangebied op basis van de hoogteligging in ieder geval vanaf circa 1000 v. Chr. sprake zijn geweest van (periodiek) natte bodemcondities. De kans op resten van bewoning in deze periode, die duurde tot uitgifte van het gebied voor ontginning in 1357, wordt laag geacht. Voorafgaand aan de veenbedekking is het landschap mogelijk wel geschikt geweest voor bewoning. Hierbij dient er rekening mee gehouden te worden dat delen van het landschap in de loop van de tijd, door de toenemende vernatting, minder geschikt werden. Resten van jagers - verzamelaars worden met name verwacht op de hogere ruggen in de directe nabijheid van vennen en beekdalen met open water. Op basis van de landschappelijke situatie is hiervan geen sprake ter plaatse van het plangebied. Ook zijn in het gebied rondom het plangebied, op vergelijkbare hoogtes en landschappelijke eenheden, geen archeologische waarden uit deze periode bekend. De kans op resten uit de periode Laat-Paleolithicum - Mesolithicum wordt daarom middelhoog geacht.

In de periode Neolithicum - Bronstijd is vermoedelijk sprake geweest van zeer beperkte menselijke activiteit in de gemeente Rucphen. Hoewel sprake is van enkele vondsten uit deze periode binnen de gemeente, zijn in de omgeving van het plangebied geen vondsten uit deze periode bekend. In combinatie met de toenemende vernatting wordt de kans op archeologische resten uit deze periode laag geacht.

De kans op aanwezigheid van resten daterend vanaf de ontginning is groot en voor deze periode geldt dan ook een hoge verwachting. Naast structuren die verband houden met deze ontginning, kunnen resten van bewoning worden verwacht. De kans op resten van bewoning wordt het grootst geacht ter plaatse van het historische bebouwingslint langs de Raadhuisstraat. Hierbij wordt het bebouwingslint aangehouden zoals dat op het kadastraal minuutplan is weergegeven. Oudere resten van bewoning worden met name ter plaatse van de op deze kaart bebouwde percelen verwacht en in mindere mate op de aangrenzende agrarische percelen. Hoewel ook buiten dit historische bebouwingslint resten van bewoning aanwezig kunnen zijn, zal de dichtheid van deze bewoning vermoedelijk aanzienlijk kleiner zijn geweest, waardoor de trefkans ook lager ligt. Op basis van de slecht sporadisch aanwezige bebouwing op het kadastraal minuutplan buiten het bebouwingslint, in combinatie met het ontbreken van archeologische indicatoren die duiden op de aanwezigheid van bewoning buiten het bebouwingslint, wordt de kans op aanwezigheid van sporen van bewoning buiten het bebouwingslint dan ook middelhoog geacht. Wel geldt hier een hoge verwachting voor structuren die verband houden met de ontginning en het agrarisch gebruik van het gebied.

Eventueel aanwezige archeologische resten worden verwacht onder het antropogene eerddek en in de top van de oorspronkelijke C-horizont. De vondstenlaag zal, indien aanwezig, zijn opgenomen onder in het eerddek. Hier wordt ook wel van 'cultuurlaag' gesproken: een doorwerkte oude bodem tussen het esdek en de ongeroerde ondergrond met kleine fragmenten aardewerk, natuursteen, vuursteen en houtskool. Archeologische sporen worden verwacht tot ongeveer 25 cm in de top van de C-horizont.

4.2 Selectieadvies

Ter plaatse van het historische bebouwingslint langs de Raadhuisstraat wordt, vanwege de aard van de te verwachten resten en de mogelijk complexe bodemopbouw, geadviseerd om voorafgaand aan of tijdens bodemingrepen dieper dan 30 cm -mv archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een proefsleuvenonderzoek of een begeleiding.

Bij ingrepen ter plaatse van de overige delen van het plangebied wordt geadviseerd om allereerst een verkennend booronderzoek uit te voeren, om de mate van intactheid van het bodemprofiel vast te stellen en de gespecificeerde verwachting aan te vullen. Op basis van de resultaten van het verkennend booronderzoek dient bepaald te worden of vervolgonderzoek (karterend booronderzoek of proefsleuvenonderzoek) noodzakelijk is en in welke vorm dit onderzoek uitgevoerd dient te worden.

Bovenstaand advies vormt een selectieadvies. De resultaten van dit onderzoek zullen eerst moeten worden beoordeeld door het bevoegd gezag (gemeente Rucphen), die vervolgens een selectiebesluit neemt.

Figuur 1. Situering van het plangebied binnen Nederland

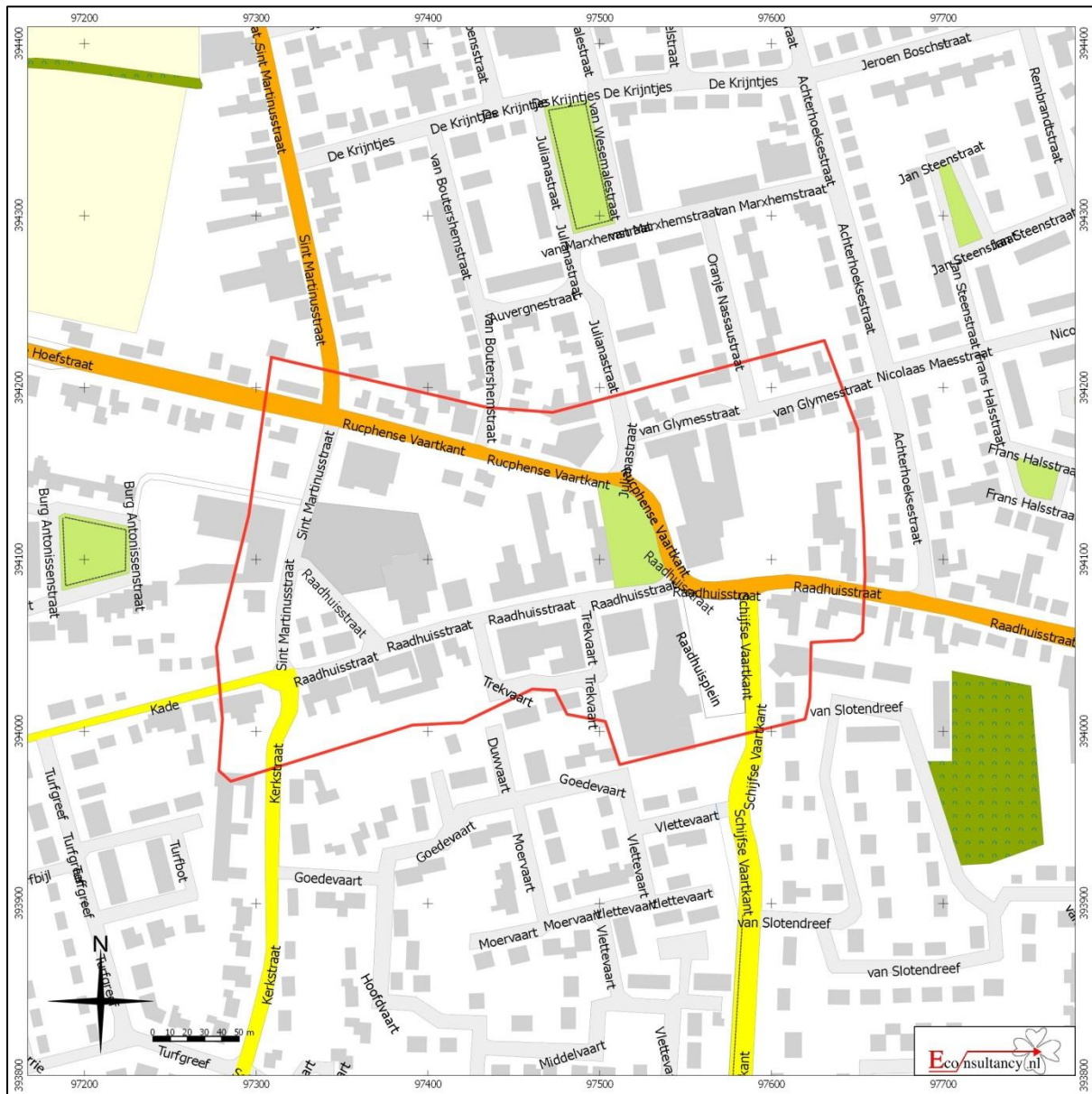
Centrumgebied Rucphen te Rucphen

Situering van het plangebied binnen Nederland (bron : <http://gis.kademo.nl/gs2/wms>)

Legend

 Plangebied

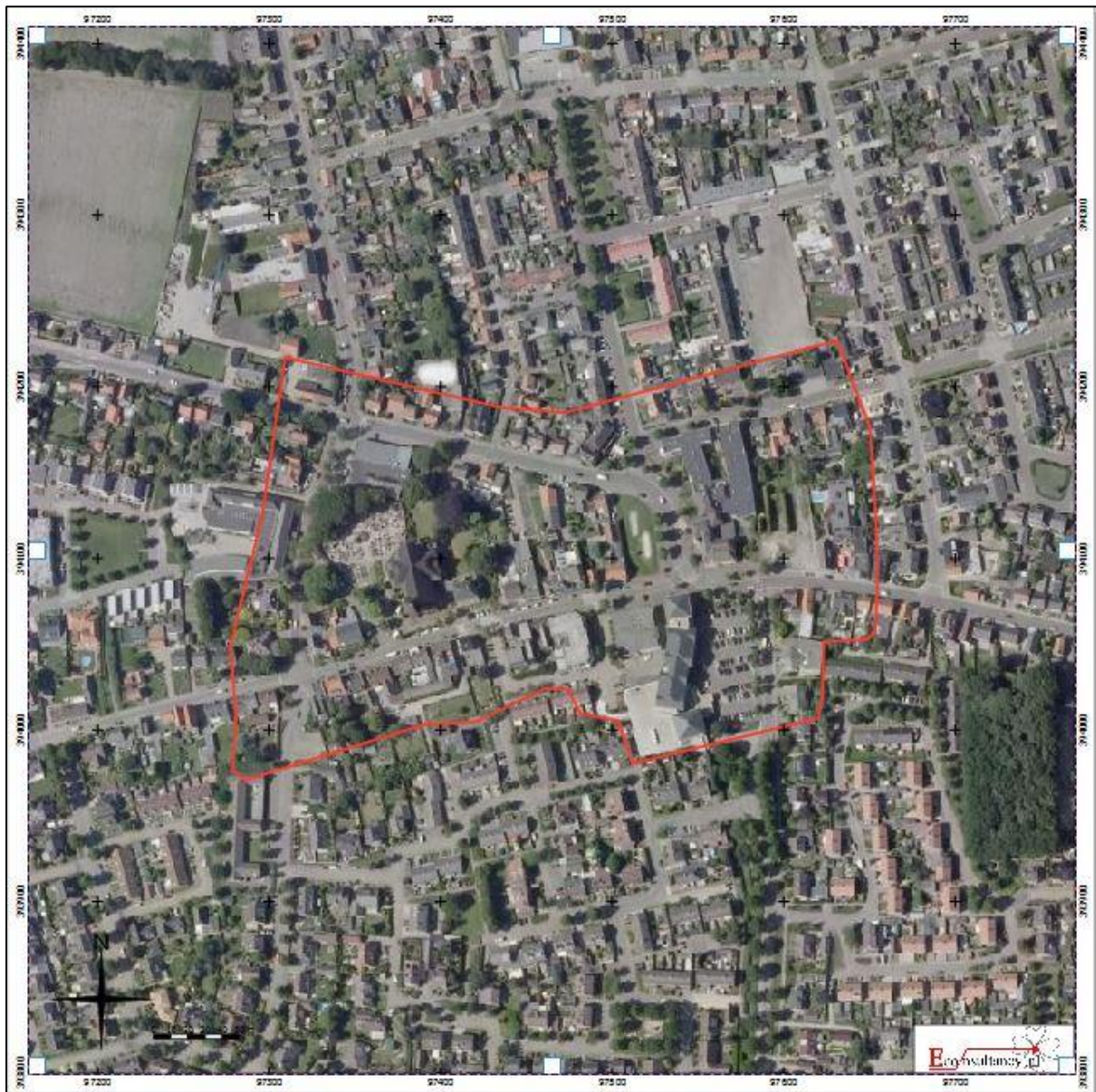
Figuur 2. Detailkaart van het plangebied

Centrumgebied Rucphen te Rucphen
Detailkaart van het plangebied binnen Nederland

- Legenda**
- Plangebied

Figuur 3. Luchtfoto van het plangebied

Centrumgebied Rucphen te Rucphen
Luchtfoto van het plangebied

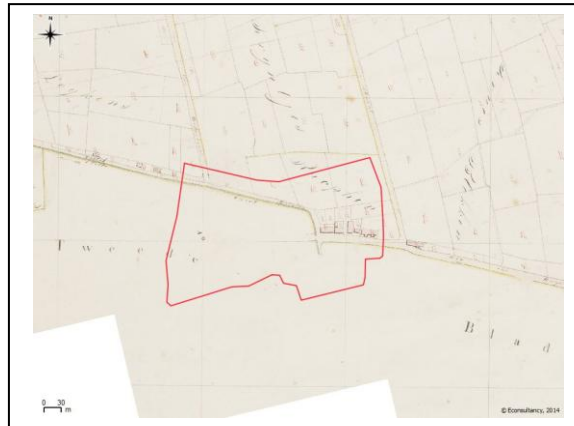
Legenda

 Plangebied

Figuur 4. Situering van het plangebied binnen de historische kaarten

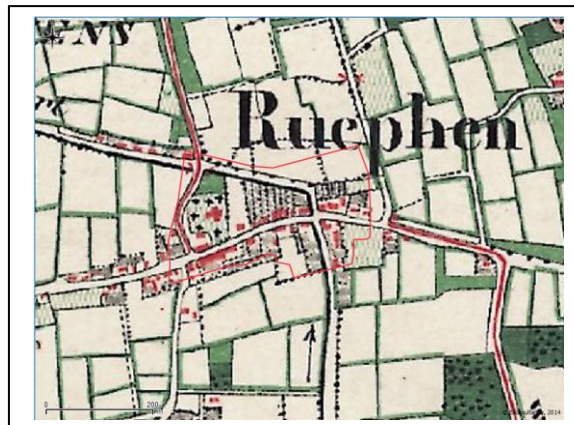
Situatie 1824 (bron: www.watwaswaar.nl)

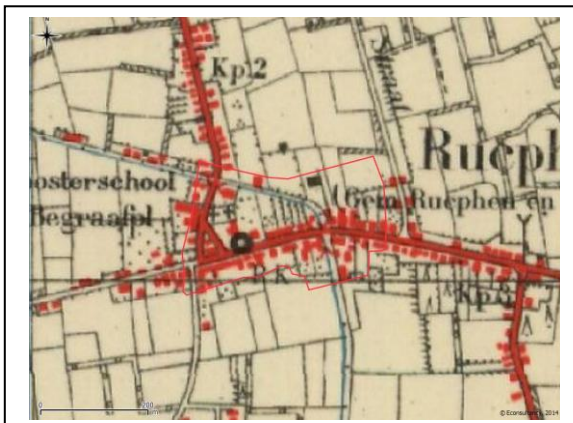
Situatie 1824 (bron: www.watwaswaar.nl)

Situatie 1830-1850 (bron: www.watwaswaar.nl)

Situatie 1870 (bron: www.watwaswaar.nl)

Situatie 1937 (bron: www.watwaswaar.nl)

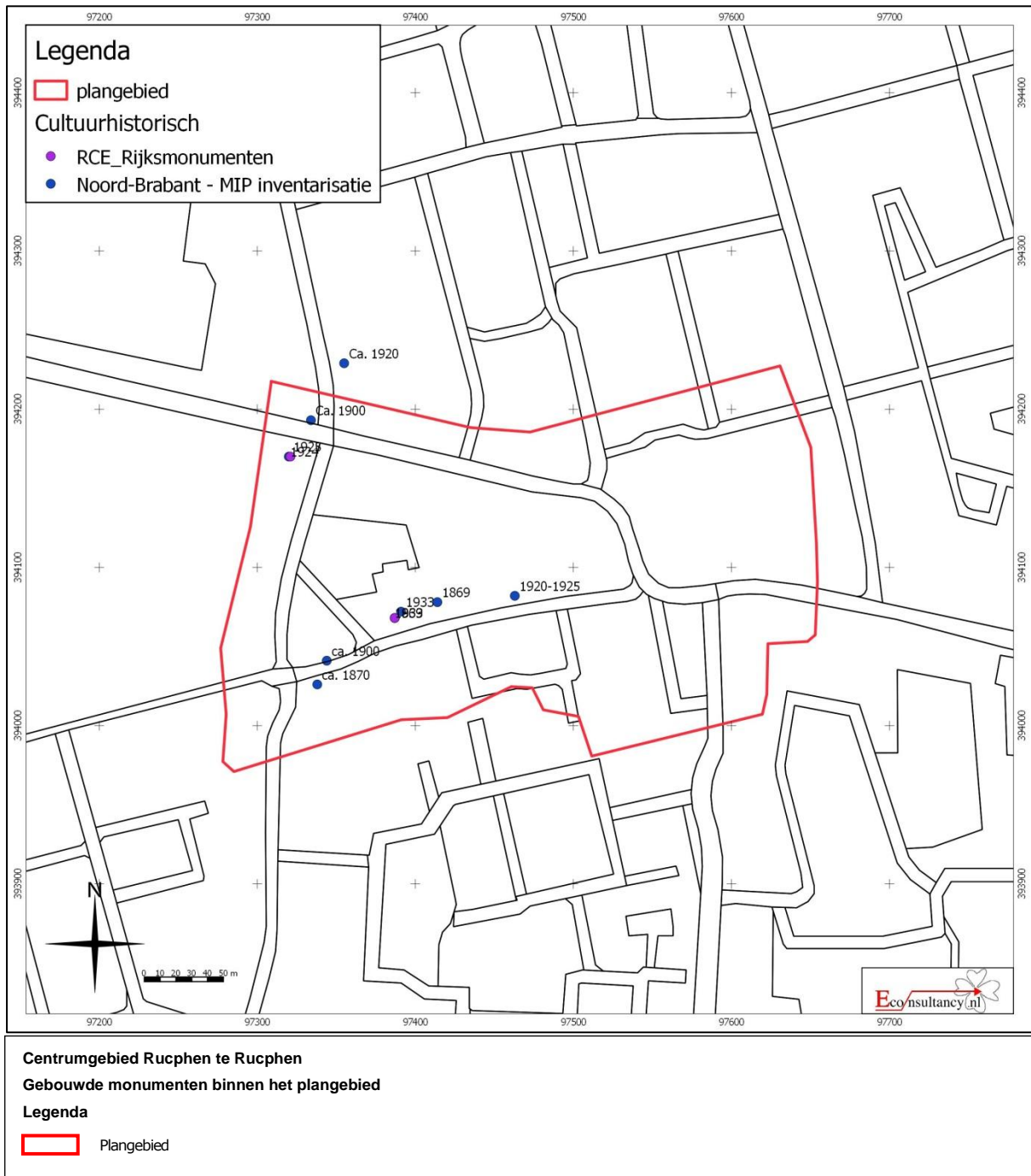

Centrumgebied Rucphen te Rucphen
Situering van het plangebied binnen de historische kaarten

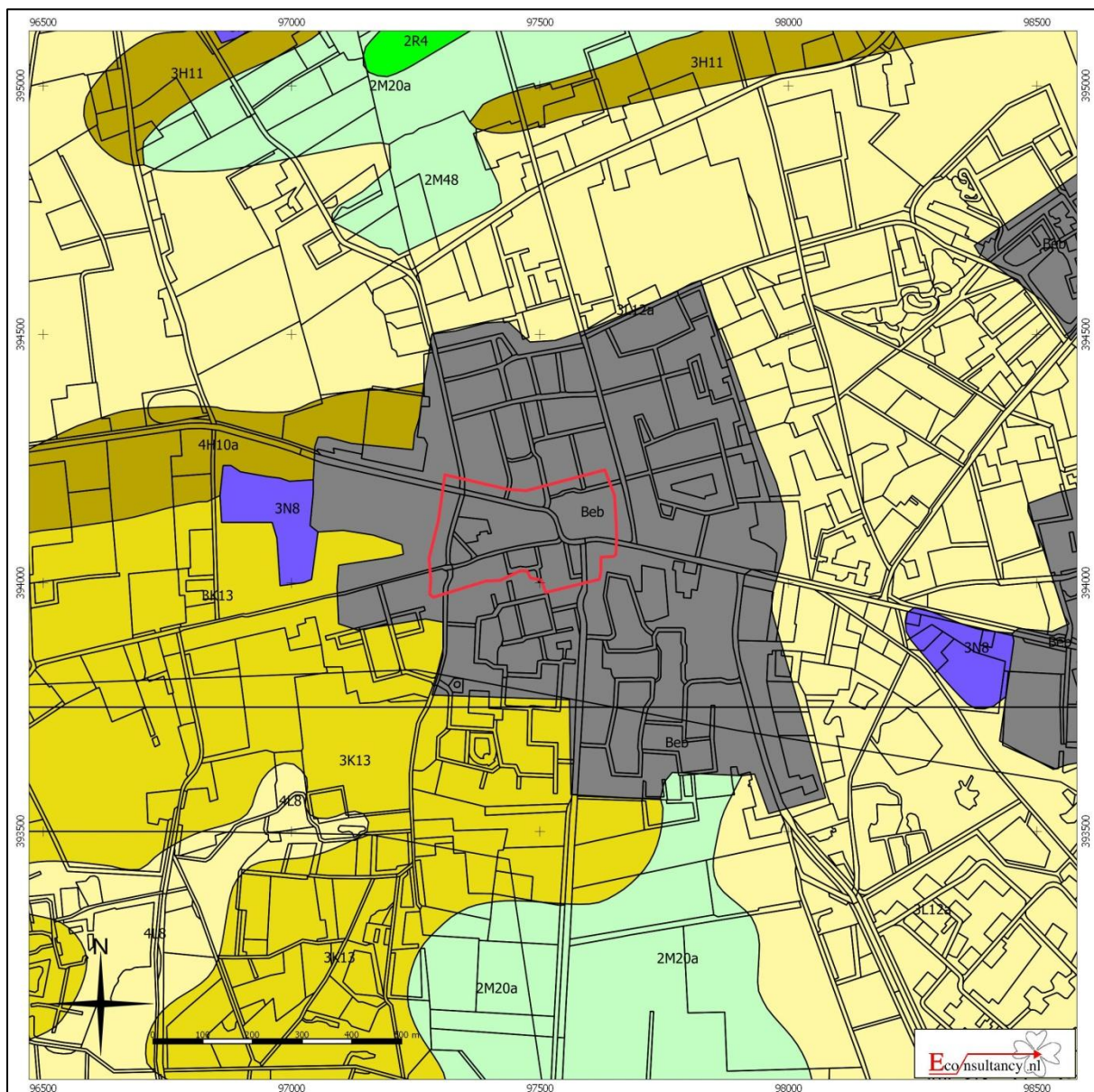
Legenda

 Plangebied

Figuur 5. Gebouwde monumenten

Figuur 6. Situering van het plangebied binnen de Geomorfologische kaart

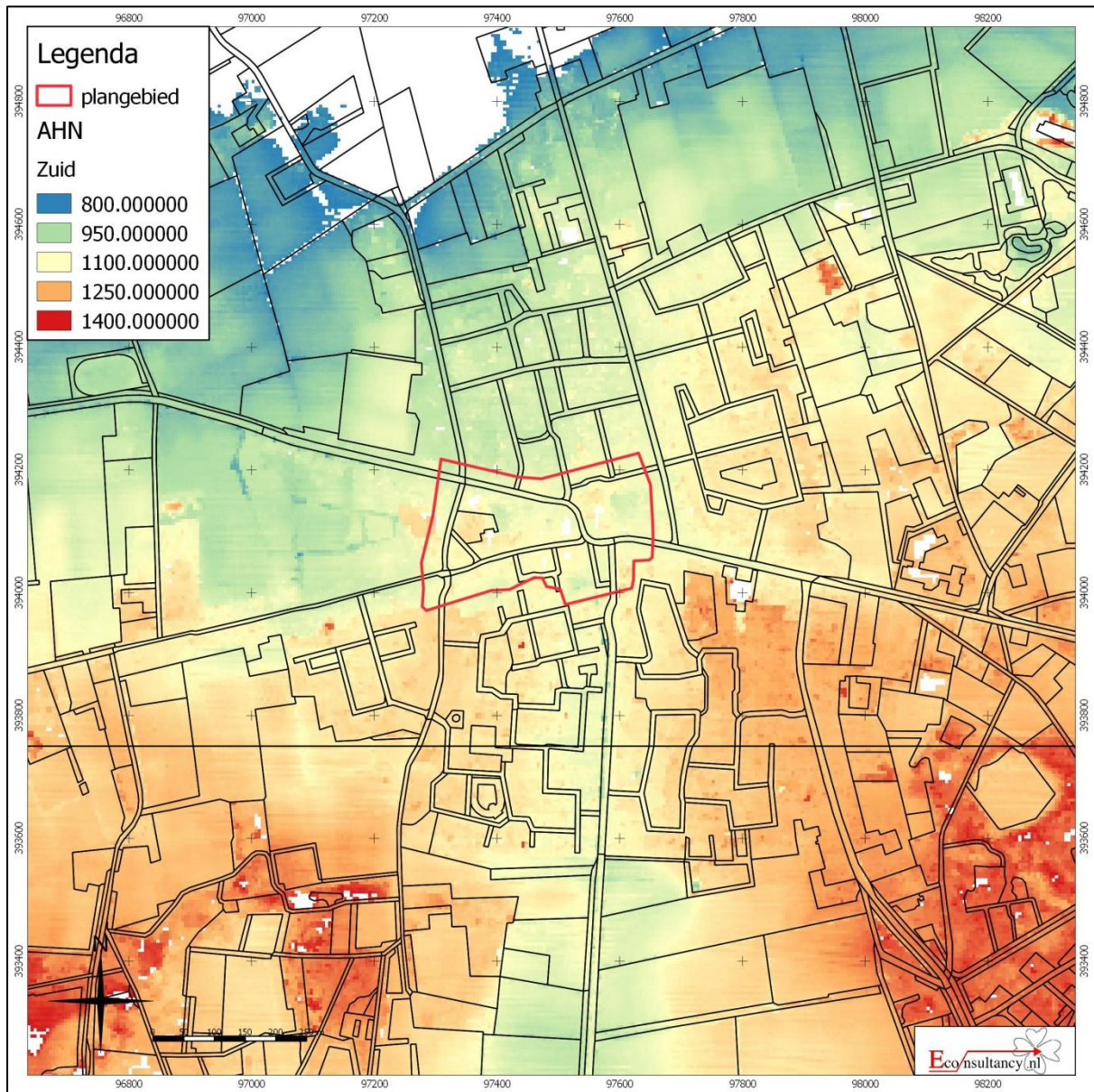

Centrumgebied Rucphen te Rucphen

Situering van het plangebied binnen de Geomorfologische kaart

 Plangebied	 Wanden	 Plateau-achtige vormen	 Laagten
	 Hoge heuvels en ruggen	 Waaivormige glooiingen	 Ondiepe dalen
	 Bebouwing	 Niet-waaivormige glooiingen	 Matig diepe dalen
	 Hoge duinen	 Lage ruggen en heuvels	 Diepe dalen
	 Plateaus	 Welvingen	 Water
	 Terrassen	 Vlakten	 Overige

Figuur 7. Situering van het plangebied binnen het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

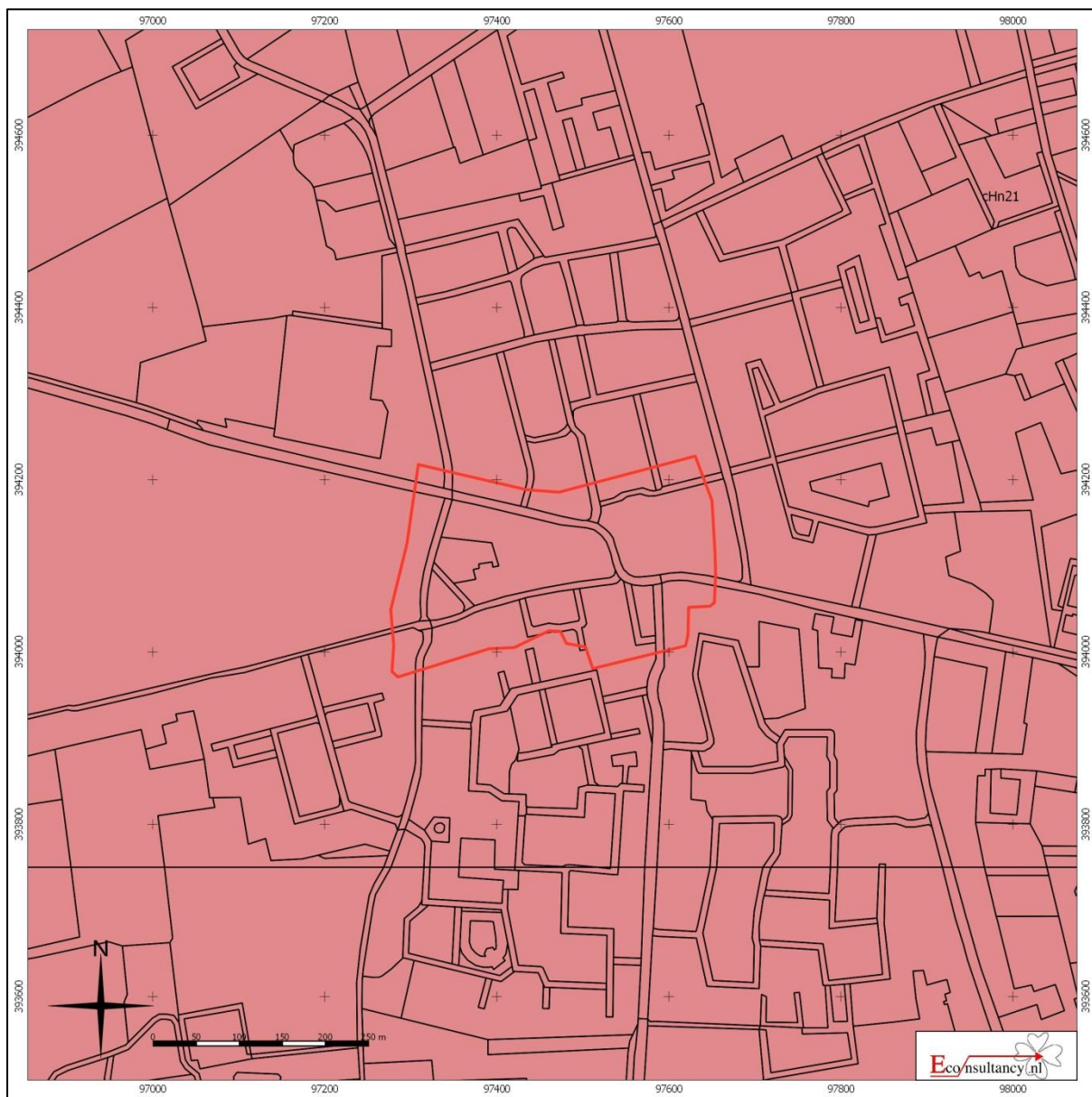
Centrumgebied Rucphen te Rucphen

Situering van het plangebied binnen Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)

Legenda

 Plangebied

Figuur 8. Situering van het plangebied binnen de Bodemkaart

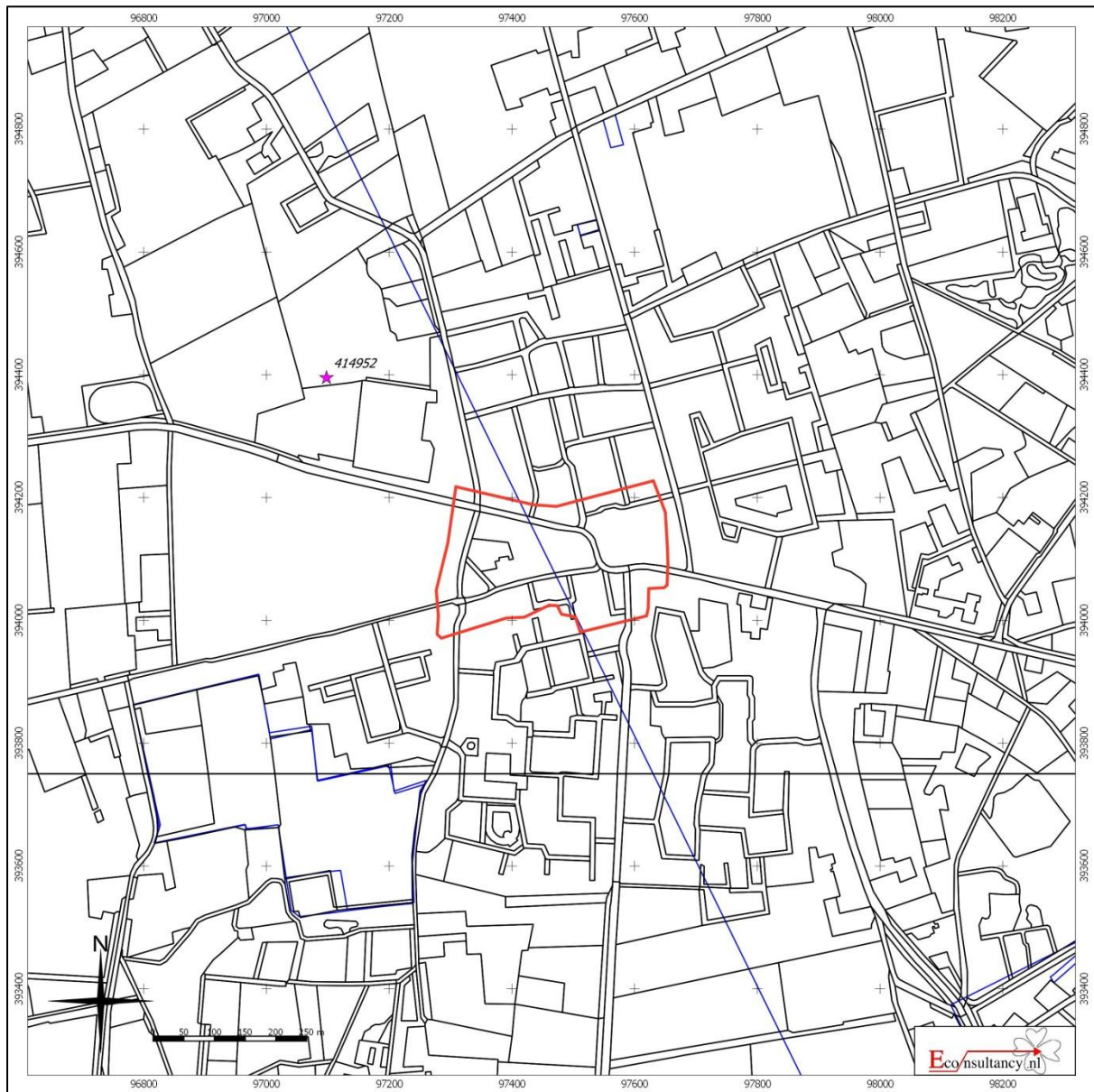
Centrumgebied Rucphen te Rucphen

Situering van het plangebied binnen de bodemkaart

Legenda

 Plangebied	 Associaties	 Oude rivierkleigronden	 Rivierkleigronden
 Brikgronden	 Overige oude kleigronden	 Kalkhoudende bijzonder lutumarme gronden	 Veengronden
 Bebouwing	 Ondiepe keileemgronden	 Moerige gronden	 Water, moeras
 Dijk	 Leemgronden	 Podzolgronden	 Kalkloze zandgronden
 Dikke eerdgronden	 Zeekleigronden	 Kalkhoudende zandgronden	
 Fluviale afzettingen ouder dan pleistoceen	 Mariene afzettingen ouder dan pleistoceen		
 Groeve, gegraven, mijnstort	 Niet-gerijpte minerale gronden		
 Kalksteenverweringsgronden	 Oude bewoningsplaatsen		

Figuur 9. Archeologische Gegevenskaart van het onderzoeksgebied

Centrumgebied Rucphen te Rucphen

Archeologische Gegevenskaart van het onderzoeksgebied (bron: Archeologisch informatiesysteem Archis2, AHN)

Plangebied

- Monumenten
- Terrein van archeologische waarde
- Terrein van hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd

Onderzoeksmeldingen

-

Waarnemingen, Vondsten

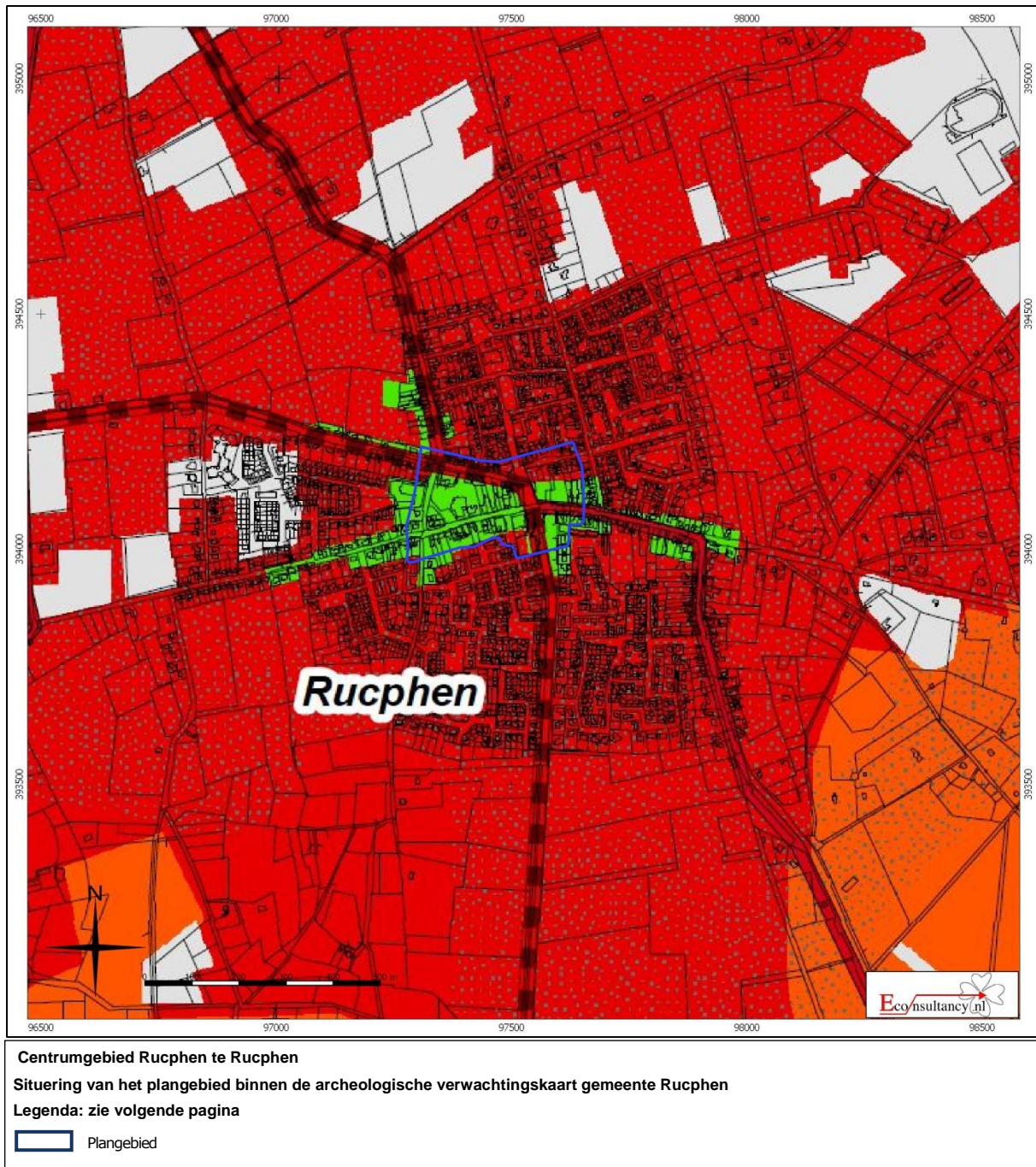
Categorie

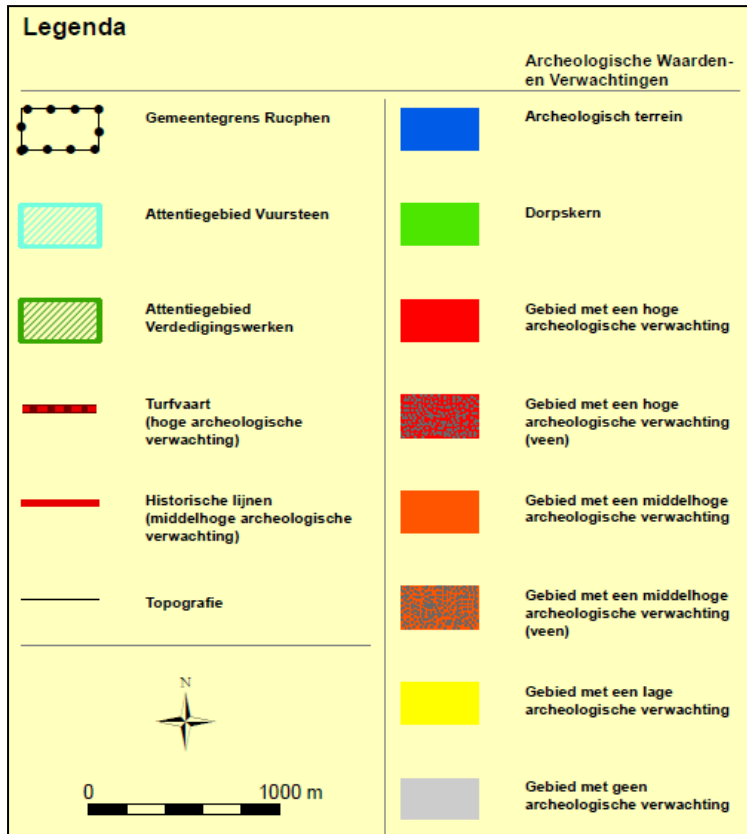
- Nederzetting
- Grafcontext
- Verdedigingswerk
- Religieuze context
- Onbepaald

Periode

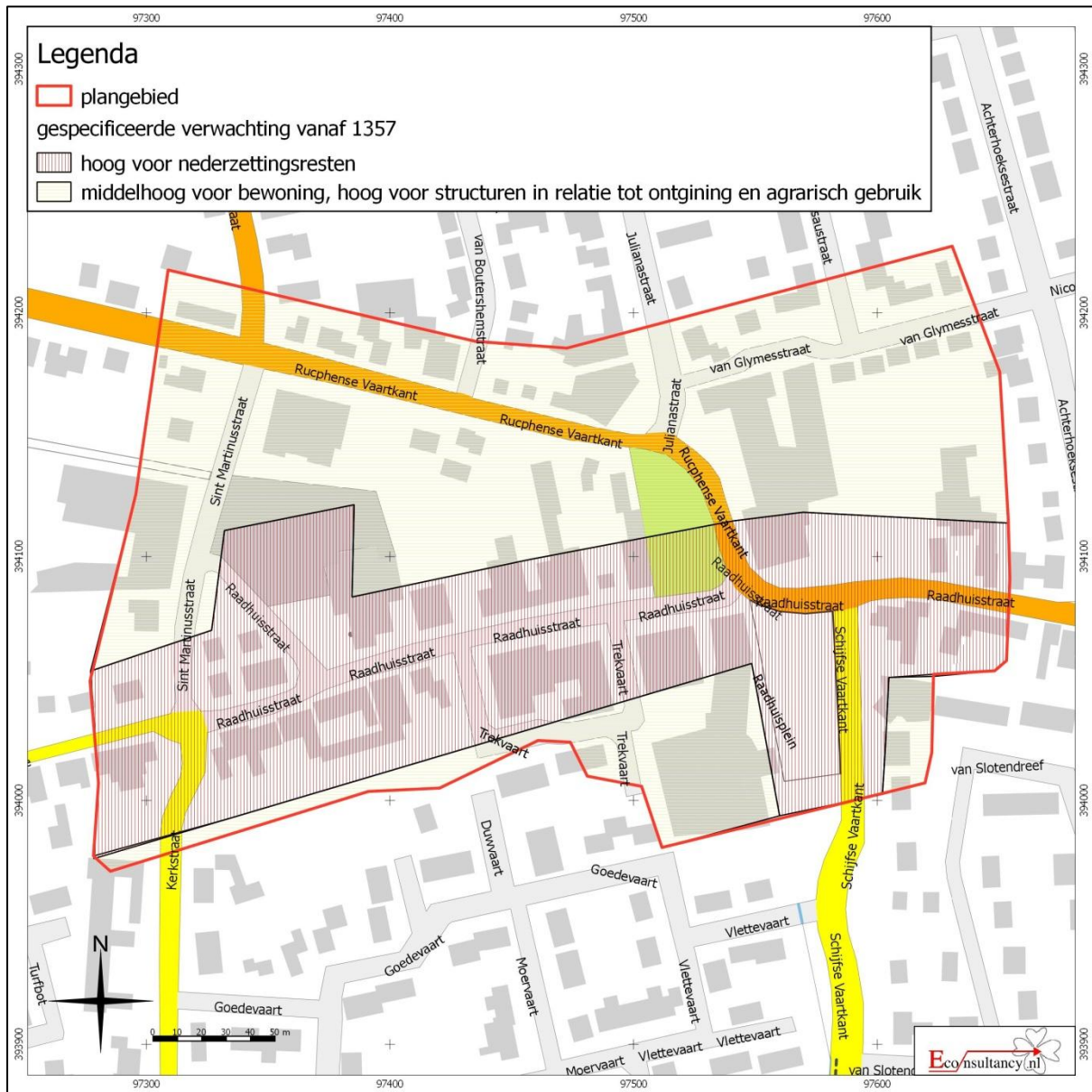
- Paleolithicum
- Mesolithicum
- Neolithicum
- Bronstijd
- IJzertijd
- Romeinse tijd
- Middeleeuwen
- Nieuwe tijd
- Onbepaald

Figuur 10. Situering van het plangebied binnen de archeologische verwachtingskaart

Figuur 11. Gespecificeerde verwachting

Bijlage 1 Literatuur

Alterra, 2003: *Digitale Geomorfologische kaart van Nederland*, schaal 1:25.000.

Berendsen, H.J.A., 2005: *Fysische Geografie van Nederland, deel 4: Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*. Van Gorcum, Assen.

Berendsen, H.J.A., 2008: *Fysische Geografie van Nederland, deel 1: De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Van Gorcum, Assen.

Groot, N.C.F., 2011: *Gemeentelijke erfgoedkaart gemeente Rucphen*. IDDS-rapport 1132

Locher, W.P. & H. de Bakker, 1990: *Bodemkunde van Nederland. Deel 1: Algemene bodemkunde*. Malmberg, Den Bosch.

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff, T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen.

Stichting voor Bodemkartering, 1982: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 49 Oost*.

Bijlage 2 Bronnen

AHN; internetsite, augustus 2015.
<http://www.ahn.nl>

Archeologisch informatiesysteem Archis2, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Amersfoort, augustus 2015.
<http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>

Brabants Historisch Informatiecentrum internetsite, augustus 2015.
<http://www.bhic.nl>

Cultuurhistorische Waardenkaart van de Provincie Noord-Brabant, internetsite, augustus 2015.
<http://www.brabant.nl/kaarten.aspx>

Dinoloket, internetsite, augustus 2015.
<http://www.dinoloket.nl/>

SIKB; internetsite, augustus 2015.
<http://www.sikb.nl>

Turfdatabank website, augustus 2015.
http://gisgeoloket.provant.be/SilverlightViewer_1_10_1/Viewer.html?Viewer=Turfdatabank

Wat Was Waar; internetsite, augustus 2015.
<http://www.watwaswaar.nl>

Bijlage 3 Overzicht geologische en archeologische tijdvakken

Ouderdom in jaren	Chronostratigrafie				MIS	Lithostratigrafie				
11.755	Kwartair	Pleistocene	Holocene		1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviaal)				
12.745			Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Laat-Weichselien (ijstijd)	Late Dryas (koud)	2	Formatie van Kreftenheye	Formatie van Boxtel	Formatie van Beegden	
13.675					Allerød (warm)					
14.025					Vroege Dryas (koud)					
15.700					Bølling (warm)					
29.000			Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Laat-Pleniglaciaal	Laat-Pleniglaciaal	3				
50.000					Midden-Pleniglaciaal					
75.000					Vroeg-Pleniglaciaal					
75.000			Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5a				
115.000						5b				
130.000						5c				
						5d				
130.000				Eemien (warme periode)	Eemien (warme periode)	5e				Eem Formatie
370.000			Midden	Midden	Saalien (ijstijd)	6				Formatie van Drente
410.000					Holsteinien (warme periode)					
475.000	Elsterien (ijstijd)	Formatie van Peelo								
850.000	Cromerien (warme periode)									
2.600.000	Vroeg	Vroeg	Pre-Cromerien		Formatie van Sterksel					

Cal. jaren v/n Chr.	¹⁴ C jaren	Chronostratigrafie		Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden			
1950	0	Laat	Subatlanticum koeler vochtiger	Vb2	Loofbos eik en hazelaar overheersen haagbeuk veel cultuurplanten rogge, boekweit, korenbloem	Nieuwe tijd			
1500	Vb1			Middeleeuwen					
450	Va			Romeinse tijd					
0		Holoceen	Subboreaalaal koeler droger	IVb	Loofbos eik en hazelaar overheersen beuk > 1% invloed landbouw (granen)	IJzertijd			
800	IVa			Bronstijd					
815				Midden		Atlanticum warm vochtig	III	Loofbos eik, els en hazelaar overheersen in zuiden speelt linde een grote rol	Neolithicum
2000									
3755	5000	Vroeg	Boreaalaal warmer	II	den overheerst hazelaar, eik, iep, linde, es	Mesolithicum			
4900				I			eerst berk en later den overheersend		
5300									
7020	8000	Laat-Pleistoceen	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas	LW III	parklandschap			
8240	9000			Allerød	LW II		dennen- en berkenbossen		
8800	10.150			Vroege Dryas	LW I		open parklandschap		
11.755	10.800			Bølling			open vegetatie met kruiden en berkenbomen		
12.745	11.800	Midden-Pleistoceen	Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)			perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra			
13.675	12.000						Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)		
14.025	13.000								
15.700		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)			Midden-Paleolithicum			
35.000									
75.000									
115.000									
130.000									
300.000									

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenberghe (1985) en De Mulder *et al.* (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder *et al.* (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot *et al.* (1994). Atmosferische data volgens Stuiver *et al.* (1998). Zuurstofisotoop calibratie (OxCal) versie 3.9 Bronk Ramsey (2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Bijlage 4 Bewoningsgeschiedenis van Nederland

Als aanvullende informatie wordt hieronder een algemene ontwikkeling van de bewoningsgeschiedenis van Nederland weergegeven.

Paleolithicum (tot ca. 8800 voor Chr.)

De vroegste bewoningssporen in Nederland uit deze periode dateren uit de voorlaatste ijstijd, ca. 300.000-130.000 jaar geleden. Waarschijnlijk hebben in de koudste fasen van de ijstijden in Nederland geen mensen geleefd. Daarentegen was bewoning in de warmere perioden wel mogelijk. De mensen die hier toen leefden trokken als jagers/vissers/verzamelaars rond in kleine groepen en maakten gebruik van tijdelijke kampementen. Veranderingen in het klimaat zorgden voor een veranderende flora en fauna. Tijdens de koude perioden bestond het groot wild onder meer uit rendieren, mammoeten, paarden en steppewisenten. Vooral op paarden en rendieren werd in het Laat-Paleolithicum intensief jacht gemaakt. Tijdens de warmere perioden werd er onder andere op herten, wilde zwijnen en oerossen gejaagd.

Mesolithicum (ca. 8800-4900 voor Chr.)

Rond de overgang van het Pleistoceen naar het Holoceen (ca. 9000 voor Chr.) verbeterde het klimaat voor een langdurige periode. De gemiddelde temperatuur steeg, waardoor de variatie in flora en fauna (o.a. bosontwikkeling) toenam. De mens kreeg nu de mogelijkheid om meer gevarieerd te eten: vruchten en andere eetbare gewassen stonden nu vaker op het menu. Doordat de temperatuur steeg, trok het groot wild (met name rendieren) naar het noorden, en maakte plaats voor meer territoriumgebonden klein wild, vogels en vissen. Door deze veranderende leefomstandigheden werd de jachttechniek aangepast. De vuursteen bewerkingstechniek hield met deze ontwikkeling gelijke tred. Er werden kleine vuursteenspitsen vervaardigd die als pijl- en harpoenpunt werden gebruikt. Met de stijging van de temperatuur begon het landijs te smelten en de zeespiegel te stijgen. Het tot dan toe droge Noordzee-Bekken kwam onder water te staan. De groepen jagers/vissers/verzamelaars wisselden nog wel van locatie maar exploiteerden kleinere gebieden. In het voorjaar viste men in de rivieren, tijdens de zomer leefde men voornamelijk langs de kust, waar naast vis en schaaldieren ook zeehonden als voedselbron dienden. In de herfst verzamelde men noten en vruchten, terwijl in de winter op onder meer pelsdieren werd gejaagd.

Neolithicum (ca. 5300-2000 voor Chr.)

Aan het begin van deze periode gingen het jagen, vissen en verzamelen een steeds minder belangrijke rol spelen. Men ging nu zelf cultuurgewassen telen en dieren houden bij het kamp. Uit vondsten valt af te leiden dat het om twee groepen mensen gaat, enerzijds kolonisten met een vrijwel agrarische levenswijze, anderzijds om de autochtone mesolitische bevolking die een halfagrarische levensstijl erop na gaat houden. Deze verandering ging gepaard met enkele technologische en sociale vernieuwingen zoals: het wonen op een vaste plek in een huis, het gebruik van vaatwerk van (gebakken) klei en de introductie van geslepen stenen dissels en bijlen. De bevolking groeide nu gestaag, mede door de productie van overschotten. Uit het Neolithicum zijn verschillende nu nog zichtbare grafmonumenten bekend, te weten grafkelders, hunebedden en grafheuvels.

Bronstijd (ca. 2000-800 voor Chr.)

Het begin van dit tijdvak valt samen met het eerste gebruik van bronzen voorwerpen zoals bijlen. Vuurstenen werktuigen bleven, zij het minder, in gebruik. Het aardewerk uit deze periode is over het algemeen tamelijk zeldzaam. Vuursteenmateriaal uit de Bronstijd is meestal niet goed te onderscheiden van dat uit andere perioden. Lange tijd bleven bronzen voorwerpen zeer schaars binnen Nederlands grondgebied. Door het van nature ontbreken van de benodigde grondstoffen moest het brons worden geïmporteerd en ontstonden er handelscontacten over langere afstanden. Eén en ander had wel tot gevolg dat er binnen de bevolking grotere verschillen ontstonden door verschillen op basis van bezit. De grafheuveltraditie, die tijdens het Neolithicum haar intrede deed, werd in eerste voortgezet, maar rond 1200 voor Chr. vervangen door begravingen in urnenvelden. Het gaat hier om ingegraven urnen met crematieresten waar overheen kleine heuveltjes werden opgeworpen, omgeven door een greppel. Een Kopertijd voorafgaand aan de Bronstijd wordt in Noordwest-Europa niet onderscheiden, in tegenstelling tot bijvoorbeeld het Middellandse Zeegebied. Wel zijn uit het Laat-Neolithicum koperen voorwerpen bekend.

IJzertijd (ca. 800-12 voor Chr.)

In deze periode werden voor het eerst ijzeren voorwerpen vervaardigd. Voor de productie van werktuigen en wapens werd brons vervangen door ijzer. Er ontstond een inheemse ijzerproductie. Het gebruik van vuursteen voor het vervaardigen van werktuigen duurde nog in beperkte mate voort. Ten opzichte van de Bronstijd traden er in de aardewerktraditie geen radicale veranderingen op. Evenals in het Neolithicum en de Bronstijd woonden de mensen in verspreid liggende hoeven ('Einzelhöfe') of in nederzettingen bestaande uit maar enkele huizen; deze werden in een beperkt gebied nogal eens verplaatst. Op de hogere zandgronden ontstonden uitgebreide omwalde akkercomplexen ('Celtic fields'). Opvallend zijn de verschillen in materiële welstand (bezit van metalen voorwerpen), die mogelijk op sociale ongelijkheid duiden. In de zogenaamde vorstengraven uit Zuid Nederland, met daarin luxe, geïmporteerde bijgaven, zijn vermoedelijk lokale of regionale autoriteiten begraven. De meeste begravingen vonden nog immer plaats in urnenvelden. Tijdens de IJzertijd werd het Friese kustgebied gekoloniseerd en ontstonden de eerste terpen.

Romeinse tijd (ca. 12 voor Chr. - 450 na Chr.)

Met de komst van de Romeinen eindigt de prehistorie en begint de geschreven geschiedenis. Aangezien de schriftelijke bronnen slechts een zeer fragmentarisch beeld schetsen, is men toch nog in belangrijke mate aangewezen op de archeologie als informatiebron. Een tijd lang diende het Nederlandse rivierengebied als uitvalsbasis voor veldtochten in het noorden van Germanië. In 47 na Chr. werd de Rijn definitief als Romeinse rijksgrens ingesteld. Ter controle en verdediging van deze zogenaamde 'limes' werden langs de Rijn, tot diep in Duitsland, 'castella' (militaire forten) gebouwd.

De inheemse manier van leven handhaafde zich nog lange tijd. Wel werd, vooral na de opstand van de Bataven tegen de Romeinse overheersers in 69-70 na Chr., de Romeinse invloed steeds duidelijker. In veel inheems-Romeinse nederzettingen was bijvoorbeeld, naast het eigen handgevoerde aardewerk, Romeins importaardewerk in gebruik, dat op de draaischijf was vervaardigd. Er werden, vooral in Limburg, grootse villa's (Romeinse herenboerderijen) gebouwd, hetzij nieuw gesticht, hetzij ontwikkeld vanuit een bestaande inheemse nederzetting.

De Romeinen legden een voor die tijd al uitgebreide infrastructuur aan, waardoor het gebied steeds beter werd ontsloten. Op verschillende plaatsen ontstonden aanzienlijke nederzettingen, waarvan er enkele met een stedelijk karakter (zoals Nijmegen). De inheemse bevolking, ten noorden van de Limes, werd niet zo sterk beïnvloed door de Romeinse aanwezigheid. Er was wel sprake van handelscontacten en het uitwisselen van geschenken. In de tweede helft van de derde eeuw ontstond, onder meer door invallen van Germaanse stammen, een instabiele situatie die met korte onderbrekingen voortduurde tot in de vijfde eeuw. Uiteindelijk leidde dit in het jaar 406 tot de definitieve ineenstorting van de grensverdediging langs de Rijn.

Middeleeuwen (ca. 450-1500 na Chr.)

Over de Vroege Middeleeuwen, vooral over het tijdvak 450-600 na Chr., is relatief weinig bekend. Zowel historische bronnen als archeologische overblijfselen zijn schaars. De bevolkingsomvang was ten opzichte van de voorafgaande periode sterk afgenomen. De marktgerichte economie verdween en de mensen vielen terug op zelfvoorziening. De politieke macht was na het wegvallen van de Romeinse staatsorganisatie in handen gekomen van regionale en lokale hoofdliden. Een gezaghebbende status was nu vooral gebaseerd op militair succes en materiële welstand. Deze instabiele periode wordt ook wel aangeduid als de 'tijd van de volksverhuizingen'.

Vanaf de 10^e – 11^e eeuw wordt een overheersende positie van de al dan niet adellijke grootgrondbezitters waargenomen. Dit vertaalt zich in nieuwe nederzettingvormen als mottes, kastelen en versterkte hoeven. In verband met de aanhoudende bevolkingsgroei, en mede dankzij gunstige klimatologische omstandigheden, werd een begin gemaakt met het ontginnen van woeste gronden als bos, heide en veen. Veel van de huidige dorpen en steden dateren uit deze periode. Door de aanleg van dijken en kaden werden laaggelegen gebieden beschermd tegen wateroverlast. De heersende rivaliteit tussen de vorsten leidde, in combinatie met een zwak centraal gezag, veelvuldig tot lokaal geweld, waarvan de bevolking vaak het slachtoffer werd. Door het aanleggen van burgen, schansen, landweren en wallen trachtte men zich te beveiligen.

Nieuwe tijd (1500-heden)

De Nieuwe tijd kenmerkt zich door een groot aantal veranderingen vooral op het gebied van mens- en wereldbeeld. Er is sprake van een Europese overzeese expansie wat leidt tot handelscontacten, handelskapitalisme en het begin van een wereldeconomie. Er ontstaat een nieuwe wetenschappelijke belangstelling die resulteert in vele uitvindingen. Deze uitvindingen vormen de motor van de industriële revolutie. Er ontstaat een nationale staat die centraal bestuurd wordt. Als gevolg van deze ontwikkelingen neemt het belang en de omvang van steden toe en neemt de macht van adel af. Het grootste deel van de bevolking is niet meer werkzaam en woonachtig op het platteland maar in de steden. In verband met de aanhoudende bevolkingsgroei worden aan het eind van de 19^e tot het begin van de 20^e eeuw op grote schaal woeste gronden gecultiveerd. Door de industriële revolutie komen steeds meer producten beschikbaar voor steeds meer mensen waardoor de welvaart stijgt. In de Nieuwe tijd vindt er eveneens een hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de klassieke Oudheid plaats, wat zich tot in het begin van de 20^e eeuw uit in de kunsten.

Bijlage 5 AMZ-cyclus

Het AMZ-proces

Archeologisch onderzoek in Nederland wordt in het algemeen uitgevoerd binnen het kader van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Het gehele traject van de AMZ omvat een aantal stappen die elkaar kunnen opvolgen, afhankelijk van het resultaat van de voorgaande stappen. Om inhoudelijke, prijs- en planningstechnische redenen kan er soms voor gekozen worden om bepaalde stappen gelijktijdig uit te voeren. Bovendien kan, indien reeds voldoende gegevens bekend zijn, een stap worden overgeslagen. Elke stap eindigt met een rapport met daarin een advies voor de vervolgstappen. Na elke stap wordt er een selectiebesluit genomen door de bevoegde overheid, gemeente, provincie of de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, op basis van de resultaten van het archeologisch onderzoek. Indien na een bepaalde stap blijkt dat geen nader vervolgonderzoek nodig is, wordt het archeologisch onderzoek afgesloten. Ook kan het bevoegd gezag besluiten dat een vindplaats van zo groot belang is, dat deze *in situ* behouden moet worden. Dan dienen de archeologische resten in de grond beschermd te worden door planaanpassing of planinpassing.

Het begint met het bepalen van de onderzoeksplicht. Gemeentelijke, provinciale en landelijke archeologische waardenkaarten geven aan of het plangebied in een gebied ligt met een archeologische verwachting. Indien dit het geval is, dan zal er in het kader van de planprocedure onderzoek verricht moeten worden om te bepalen of er archeologische waarden binnen het plangebied aanwezig zijn. Hiermee start de zogenaamde AMZ-cyclus (zie schema).

De eerste fase: Bureauonderzoek

Elk archeologisch onderzoek begint met een bureauonderzoek. Dit heeft tot doel het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte archeologische waarden, binnen het plangebied om tot een gespecificeerd verwachtingsmodel te komen, op basis waarvan een beslissing genomen kan worden ten aanzien van een eventuele vervolgstap.

De tweede fase: Inventariserend VeldOnderzoek (IVO)

Het doel van een IVO is het aanvullen en toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel. Het IVO moet informatie geven over de aan- of afwezigheid, de aard, het karakter, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische waarden.

Inventariserend Veldonderzoek; Booronderzoek en Veldkartering

Door een booronderzoek kan er een goede inschatting gemaakt worden van de kans op archeologische waarden (grondsporen en daarmee samenhangende voorwerpen). Bij het booronderzoek is een onderscheid aangebracht in een verkennende, karterende en waarderende fase. De verkennende fase heeft tot doel inzicht te krijgen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze. Op deze manier worden kansarme zones uitgesloten en kansrijke zones geselecteerd voor de volgende fasen. Tijdens de karterende fase wordt het onderzoeksgebied systematisch onderzocht op de aanwezigheid van archeologische vondsten of sporen. De waarderende fase sluit aan op de karterende fase. Het waarnemingsnet kan verdicht worden om de horizontale begrenzing, ligging en omvang van archeologische vindplaatsen vast te stellen.

Een veldkartering wordt uitgevoerd wanneer vondsten of sporen aan de oppervlakte worden verwacht en zichtbaar zijn op het moment dat het onderzoek uitgevoerd wordt. Dit type onderzoek bestaat uit het systematisch belopen van het maaiveld van het plangebied.

Inventariserend Veldonderzoek; Proefsleuven

Als uit vooronderzoek blijkt dat binnen het plangebied archeologische resten aangetroffen kunnen worden kan het bevoegd gezag beslissen tot een proefsleuvenonderzoek. Proefsleuven zijn lange sleuven van minimaal twee tot vijf meter breed die worden aangelegd in de zones waar in de voorgaande onderzoeksfase aanwijzingen voor vindplaatsen zijn aangetroffen. De KNA schrijft voor dat bij een dergelijk onderzoek minimaal 5% van het te verstoren gebied onderzocht dient te worden.

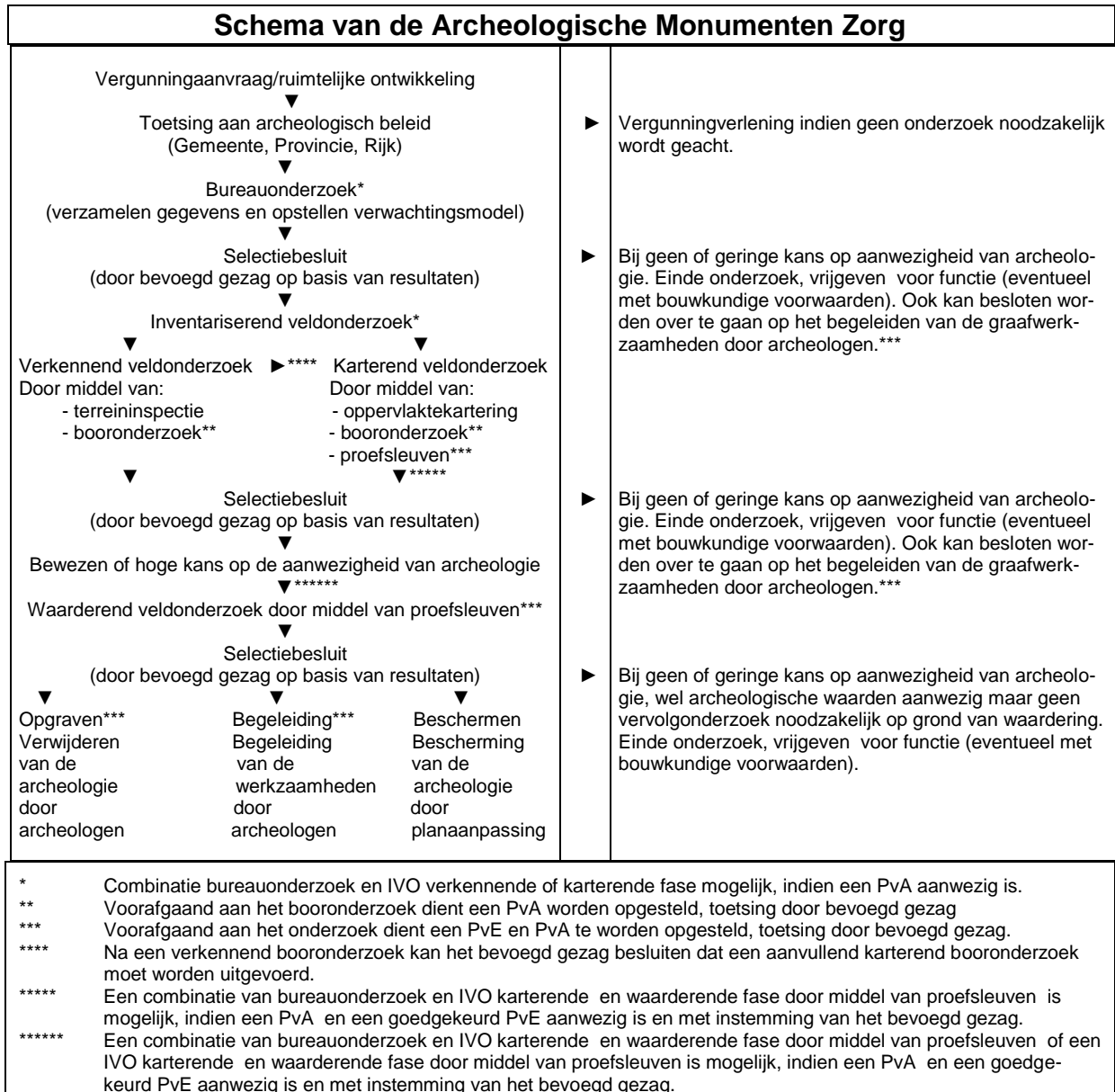
De derde fase: Archeologische Begeleiding (AB) of Opgraven (AAO)

Archeologische Begeleiding

Als het vooronderzoek niet voldoende informatie heeft opgeleverd om de archeologische waarde van de archeologische resten te bepalen, kan besloten worden tot archeologische begeleiding van de sloop- of graafwerkzaamheden. Dit betekent dat archeologen bij het graafwerk aanwezig zijn om het werk te volgen en eventuele resten te documenteren. Wanneer tijdens de werkzaamheden vondsten (van hoge archeologische waarde) naar boven komen, die aanleiding geven tot nader onderzoek, kan alsnog besloten worden om tot een opgraving over te gaan.

Opgraven

Indien de archeologische resten niet *in situ* bewaard kunnen blijven, maar wel van belang zijn voor de wetenschap, kan het bevoegd gezag besluiten over te gaan tot een Algehele Archeologische Opgraving (AAO). Het doel hiervan is volgens de KNA het documenteren van gegevens en het veiligstellen van materiaal van vindplaatsen om daarmee informatie te behouden, die van belang is voor kennisvorming over het verleden.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

